region västerbotten

MISSIV 1

2020-04-09 REV 19–2019
REV 23–2019

Regionstyrelsen

Granskning år 2019 av regionstyrelsen

Regionstyrelsen hade en låg måluppfyllelse år 2019. Styrelsen uppfyllde endast ett av sju verksamhetsmål och redovisade ett underskott med 101 miljoner kronor. Vår samlade bedömning är att resultaten inte var tillräckliga.

Positivt var att styrelsen beslutade om grundläggande styrdokument för sin verksamhet. Granskningar visar dock att styrelsen inom flera områden hade svårt att styra och kontrollera sitt ansvarsområde. Vår samlade bedömning är att regionstyrelsen år 2019 inte hade en tillräcklig styrning och kontroll.

Vid revisorernas överläggning den 17 april 2020 beslöt revisorerna enhälligt att ställa sig bakom slutsatserna i detta missiv. Missiv och underliggande rapporter (Gr 8/2019 och Gr 15/2019) lämnar revisorerna för yttrande till regionstyrelsen. I en bilaga till detta missiv lämnar vi rekommendationer till styrelsen. Yttrande med uppgifter om verkställda och planerade åtgärder ska lämnas till revisionskontoret senast den 11 september 2020.

För regionens revisorer

Edward Riedl
Ordförande

Bert Öhlund
Vice ordförande

Bilaga
Revisorernas rekommendationer

ProSale Signing Referensnummer: 867055

Revisorernas rekommendationer

- Säkerställ att styrelsen har ett tillräckligt tjänstepersonstöd. Inom flera områden är styrelsens system för styrning och kontroll för svagt utvecklade.
- Säkerställ att de åtgärder som styrelsen vidtar är tillräckliga. Ställ krav på konsekvensbeskrivningar vid beslut om åtgärder. Vid avvikelser bör styrelsen ställa krav på att regiondirektören lämnar förslag på kompletterande åtgärder. Vid avvikelser måste styrelsen vara aktiv och besluta om åtgärder.
- Om det är så att styrelsen bedömer att den inte klarar av att genomföra sitt uppdrag bör styrelsen vända sig till fullmäktige med förslag på åtgärder så att fullmäktige får möjlighet att ingripa.
- Fortsätt arbetet med att utveckla uppsikten.

Instruktioner för yttrande

Nedan bifogas ett formulär som ska användas då regionstyrelsen svarar på revisorernas rekommendationer. Syftet med formuläret är att underlätta kommunikationen. Tanken är att det ska vara enkelt för revisorerna att utläsa vilka åtgärder styrelsen vidtagit eller planerar att vidta.

Tänk på detta när ni svarar:

- Svaret ska innehålla uppgifter om vilka åtgärder som vidtagits eller planeras vidtas utifrån revisorernas rekommendationer.
- Det ska finnas en tydlig koppling mellan de rekommendationer som revisorerna lämnat och de åtgärder som beskrivs i svaret.
- Svaret bör så långt det är möjligt innehålla tidsangivelser för när åtgärderna genomförs.
- Svaret bör så långt det är möjligt innehålla beskrivningar hur åtgärderna genomförs.
- Svaret bör så långt det är möjligt beskriva vilken eller vilka funktioner inom förvaltningen som fått i uppdrag att arbeta med åtgärderna.
- Om styrelsen inte tänker vidta några åtgärder, motivera varför.
- Om styrelsen inte kan svara på utsatt tid, kontakta undertecknad.

Vid frågor kontakta

Marcus Rönnegard
Revisionskontoret
090-785 73 78
marcus.ronnegard@regionvasterbotten.se

ProSale Signing Referensnummer: 867055

Svarsformulär

Säkerställ att styrelsen har ett tillräckligt tjänstepersonstöd. Inom flera områden är styrelsens system för styrning och kontroll för svagt utvecklade.
Regionstyrelsen vidtar följande åtgärder:
Säkerställ att de åtgärder som styrelsen vidtar är tillräckliga. Ställ krav på konsekvensbeskrivningar vid beslut om åtgärder. Vid avvikelser bör styrelsen ställa krav på att regiondirektören lämnar förslag på kompletterande åtgärder. Vid avvikelser måste styrelsen vara aktiv och besluta om åtgärder.
Regionstyrelsen vidtar följande åtgärder:
Om det är så att styrelsen bedömer att den inte klarar av att genomföra sitt uppdrag bör styrelsen vända sig till fullmäktige med förslag på åtgärder så att fullmäktige får möjlighet att ingripa.
Regionstyrelsen vidtar följande åtgärder:
Fortsätt arbetet med att utveckla uppsikten.
Regionstyrelsen vidtar följande åtgärder:

ProSale Signing Referensnummer: 867055

Signatursida

Detta dokument har elektroniskt undertecknats av följande undertecknare:

Namn	EDWARD RIEDL
Titel, Organisation	Ordförande, Revisorerna, Region Västerbotten
Datum & Tid	2020-04-20 17:47:48 +02:00
Identifikationstyp	Svensk e-legitimation
Identifikations-id	_0733f513e94424249150a1a8e71376e3ea

Namn	BERT ÖHLUND
Titel, Organisation	Vice ordförande, Revisorerna, Region Västerbotten
Datum & Tid	2020-04-20 18:16:33 +02:00
Identifikationstyp	Svensk e-legitimation
Identifikations-id	_0932ab15a86f47ff427207cada68d2cbf6

Certifierad av ProSale Signing
Accepterad av alla undertecknare
2020-04-20 18:16:39 +02:00
Ref: 867055
www.comfact.com

Validera dokumentet | Användarvillkor

Grundläggande granskning 8/2019

Regionstyrelsens ansvar som nämnd

April 2020
Marcus Rönnegard, Ingrid Lindberg och Malin Hedlund
Revisionskontoret
Diarienummer: REV 19–2019

region västerbotten

Innehåll

1. Sammanfattande analys 3

2. Bakgrunden till granskningen 4

3. Regionstyrelsens ansvar och uppdrag 7

Regionstyrelsen har ansvar enligt kommunallagen 7

Fullmäktige har gett uppdrag till regionstyrelsen 7

Styrelsens verksamhetsplan innehöll mål och riktade uppdrag 8

4. Regionstyrelsens verksamhet under år 2019 9

Regionstyrelsen beslutade om grundläggande styrdokument 9

Styrelsen beslutade om budget och ekonomiska åtgärder 9

Styrelsen lämnade delårs- och årsrapport till fullmäktige 12

Ärendeberedningen var inte tillräckligt utvecklad 14

Regiondirektören fick uppdrag som skulle återrapporteras 15

Följsamhet till regler och rutiner har varierat 17

Styrelsen tog fram en riskanalys och internkontrollplan 18

Styrelsen inrättade en beställarenhet för primärvården 20

Styrelsen följde upp verksamhetsmålen för år 2019 20

5. Iakttagelser från fördjupade granskningar år 2019 22

6. Åtgärder med anledning av iakttagelser år 2019 23

7. Svar på revisionsfrågor 24

Våra rekommendationer till regionstyrelsen 24

1. Sammanfattande analys

Granskningen avser regionstyrelsens ansvar som nämnd för verksamhetsområdena digitalisering/medicinsk teknik och service samt för regionens centrala staber. Granskningen gäller också styrelsens ansvar som beställare av primärvård och tandvård.

Regionstyrelsens resultat var inte tillräckliga

Regionstyrelsen hade en låg måluppfyllelse år 2019. Styrelsen uppfyllde endast ett av sju verksamhetsmål och redovisade ett underskott med 101 miljoner kronor. Vår samlade bedömning är att resultaten inte var tillräckliga.

Det var positivt att styrelsen precis som tidigare år beslutade om grundläggande styrdokument för sin verksamhet. Fördjupade granskningar år 2019 visade dock på flera exempel där styrelsen hade svårt att styra och kontrollera sitt ansvarsområde. Granskningarna visade bland annat på brister i följsamhet till olika regler och rutiner samt brister i den interna kontrollen. Fortfarande saknas ett fungerande ledningssystem, vilket bidrog till svårigheterna. Vår samlade bedömning är att regionstyrelsen år 2019 inte hade en tillräcklig styrning och kontroll över sitt ansvarsområde.

Våra rekommendationer

Med anledning av våra iakttagelser lämnar revisionskontoret följande rekommendationer till regionstyrelsen:

- Säkerställ att styrelsen har ett tillräckligt tjänstepersonstöd. Inom flera områden är styrelsens system för styrning och kontroll för svagt utvecklade.
- Säkerställ att de åtgärder som styrelsen vidtar är tillräckliga. Ställ krav på konsekvensbeskrivningar vid beslut om åtgärder. Vid avvikelser bör styrelsen ställa krav på att regiondirektören lämnar förslag på kompletterande åtgärder. Vid avvikelser måste styrelsen vara aktiv och besluta om åtgärder.
- Om det är så att styrelsen bedömer att den inte klarar av att genomföra sitt uppdrag bör styrelsen vända sig till fullmäktige med förslag på åtgärder så att fullmäktige får möjlighet att ingripa.

Rekommendationerna kommer att följas upp i nästa års granskning.

2. Bakgrunden till granskningen

Styrelser och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med mål, beslut, riktlinjer och föreskrifter som gäller för verksamheten. Styrelserna och nämnderna ansvarar också för återrapporteringen till fullmäktige.

Revisorerna ska enligt kommunallagen årligen granska styrelser, nämnder och fullmäktigeberedningar. Revisorerna ska pröva om styrelser och nämnder säkerställt att verksamheten är genomförd på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. I granskningen ingår också att pröva om räkenskaper är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig. I sin revisionsplan för år 2019 beslutade revisorerna att genomföra grundläggande granskningar av Region Västerbottens samtliga styrelser och nämnder.

Denna rapport avser regionstyrelsens ansvar som nämnd. Styrelsens arbete med uppsikt över övriga nämnder och regionens företag redovisas i en separat granskningsrapport (Gr 15/2019).

Iakttagelser i 2018 års granskning

Revisorernas samlade bedömning efter 2018 års granskning var att landstingsstyrelsen inte hade en tillräcklig styrning och kontroll över sitt ansvarsområde. Bedömningen förklaras under nedanstående rubriker.

Landstingsstyrelsens måluppfyllelse år 2018

Landstingsstyrelsen hade en något bättre måluppfyllelse år 2018 i jämförelse med tidigare år men redovisade ett ekonomiskt underskott för sitt ansvarsområde som nämnd. För år 2018 uppgick underskottet mot budget till -169 miljoner kronor, vilket kan jämföras med år 2017 då underskottet var -84 miljoner kronor. Revisorernas bedömning var att resultaten inte var tillräckliga.

Landstingsstyrelsens styrning år 2018

Positivt var att styrelsen i hög grad beslutade om grundläggande styrdokument för sin verksamhet. Fördjupade granskningar år 2018 visade dock på flera exempel där styrelsen hade svårt att styra och kontrollera sitt ansvarsområde. Granskningarna visade bland annat på brister i följsamhet till olika regler och rutiner samt brister i den interna kontrollen. Avsaknad av ett fungerande ledningssystem bidrog till detta.

Rekommendationer år 2018 års granskning

Revisorerna lämnade följande rekommendationer gällande regionstyrelsens ansvar som nämnd:

- Ställ tydligare krav på att få beräknade effekter av åtgärder för att nå en ekonomi i balans. Säkerställ att de åtgärder som styrelsen beslutar om är tillräckliga.
- Fortsätt utveckla redovisningen av styrelsens måluppfyllelse. Se till att det finns underlag för alla mål som styrelsen har för avsikt att följa upp. Utveckla analysen om varför mål inte uppnås.
- Säkerställ en tillräckligt utvecklad ärendeberedning.

- Säkerställ en högre kvalitet i arbetet med den interna kontrollen.

Styrelsens yttrande över 2018 års granskning

I ett yttrande den 4 september 2019 redogjorde regionstyrelsen för de åtgärder den vidtagit utifrån revisorernas rekommendationer gällande styrelsens ansvar som nämnd:

- Styrelsen skulle ställa krav på tydligare uppföljning och analys av beslutade åtgärder för att klara en ekonomi i balans.
- Inför år 2019 var styrelsens fokus att anpassa mål och styrning efter det förändrade uppdraget i den nya regionen. Erfarenheter från år 2019 skulle tas med i arbetet med att utveckla plan- och målstrukturen.
- Under åren 2018 och 2019 skulle regionens ärendeberedningsprocess kartläggas. Styrelsen initierade dels aktiviteter som innebar att handlingar skulle vara kompletta innan deadline, dels utbildningsinsatser om ärendeberedning och tjänsteskrivelser.
- En översyn av styrande dokument för den interna kontrollen i Region Västerbotten skulle genomföras under år 2019 (RS 2019-09-03, § 189).

Förändringar inför år 2019

När den nya organisationen bildades i början av år 2019 överfördes ansvaret för primärvården från tidigare landstingsstyrelsen till hälso- och sjukvårdsnämnden. Regionstyrelsen är beställare av primärvård. Regionstyrelsen ska formulera en beställning för primärvården i egen regi och ska träffa överenskommelser med externa utförare av primärvård. Hälso- och sjukvårdsnämnden har ansvaret att utföra den primärvård som drivs i egen regi i enlighet med styrelsens beställning.

Styrelsen ska kontrollera och följa upp hur uppdraget uppfylls med syfte att säkerställa beställningens kvalitet och att primärvård har levererats i enlighet med beställningen. Styrelsen ansvarar också för den ersättningsmodell som ska ligga till grund för regionens ersättning till utförare inom vårdvalssystemet. Ersättningsmodellen utgör grunden för den budgetram som ska gälla för vårdvalssystemet som helhet.

Granskningens syfte och revisionsfrågor

Syftet med denna granskning är att ge underlag till revisorernas för deras ansvarsprövning av regionstyrelsen. För detta har följande revisionsfrågor besvarats:

1. Har regionstyrelsen en tillräcklig måluppfyllelse?
2. Har regionstyrelsen haft en tillräcklig styrning och kontroll över verksamheten inom sitt ansvarsområde?
3. Har regionstyrelsen en tillräckligt utvecklad redovisning av måluppfyllelse?
4. Har regionstyrelsen haft metoder och system som säkerställer att beslut blir genomförda och regler efterlevs?
5. Har regionstyrelsen agerat tillräckligt med anledning av rekommendationerna i föregående års granskning?

Granskningens avgränsningar

Granskningen avser regionstyrelsens verksamhet år 2019. Granskningen omfattar inte styrelsens ansvar för att upprätta budgetförslag till regionfullmäktige, leda och samordna, ha uppsikt samt upprätta samlade delårsrapporter och årsredovisning.

Granskningens revisionskriterier

Revisionskriterierna utgör de grunder som bildar underlag för våra analyser, slutsatser och bedömningar. Vår bedömning av regionstyrelsens ansvarsutövande utgår från följande revisionskriterier:

- Kommunallagen 6 kap. 6 §
- Fullmäktiges reglemente för regionstyrelsen
- Fullmäktiges reglemente för intern kontroll
- Övriga uppdrag, mål eller direktiv från fullmäktige till styrelsen
- Regionstyrelsens anvisningar

Granskningens genomförande

Granskningen är genomförd med stöd av revisionskontorets program för grundläggande granskning av nämnd. Programmet innehåller delar för granskning av nämndernas verksamhetsplaner, protokoll, delårsrapporter, årsrapporter, ekonomistyrning, följsamhet till fullmäktiges reglemente för intern kontroll, följsamhet till regler och rutiner och uppföljning av tidigare års granskningar. Dessutom har vi summerat iakttagelser från fördjupade granskningar som genomförts inom regionstyrelsens ansvarsområde under året.

Granskningen har genomförts av sakkunniga på revisionskontoret. Projektledare för granskningen har varit Marcus Rönnegard. Ingrid Lindberg och Malin Hedlund har varit projektmedarbetare.

Rapporten är kvalitetssäkrad

Rapporten har kvalitetssäkrats genom att den granskats av annan sakkunnig person på revisionskontoret. Dessutom har berörda tjänstepersoner inom regionstyrelsens förvaltning fått möjlighet att lämna synpunkter på rapportens innehåll.

3. Regionstyrelsens ansvar och uppdrag

Regionstyrelsen har ansvar enligt kommunallagen

Regionstyrelsen har enligt kommunallagen 6 kap. 6 § ansvar för att verksamheterna inom styrelsens ansvarsområde bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Styrelsen har även ansvar för att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett tillfredställande sätt.

Fullmäktige har gett uppdrag till regionstyrelsen

Av fullmäktiges reglemente framgår vilket ansvar regionstyrelsen har i egenskap av nämnd. Enligt reglementet ska styrelsen ansvara för utveckling och förvaltning av fastigheter inom regionen samt för att regionens behov av tjänster och stöd inom teleområdet, logistik och lokalvård säkerställs. I ansvaret ingår även att bidra till digitalisering samt ansvar för forskning, utveckling, förvaltning och drift inom IT och medicinsk teknik. Enligt reglementet har styrelsen hand om personalfrågor inklusive arbetsmiljöfrågor inom sitt verksamhetsområde.

Styrelsens förvaltning bestod år 2019 av två verksamhetsområden: *service* samt *digitalisering och medicinsk teknik*. Dessutom ingick fyra centrala staber: *ledningsstaben, ekonomistaben, HR-staben* och *kommunikationsstaben*.

Regionplanen för år 2019 innehöll övergripande mål för verksamheterna

I regionplanen för år 2019 beslutade fullmäktige om fem övergripande mål för alla regionens verksamheter:

- Bättre och jämlik hälsa
- God och jämlik vård
- Aktiv och innovativ samarbetspartner
- Attraktiv arbetsgivare
- Tydligt ledarskap byggt på samverkan för hållbar regional tillväxt

Fullmäktige beslutade även om strategier för respektive mål. Strategierna skulle enligt fullmäktige utgöra grunden för styrelsernas och nämndernas arbete under mandatperioden.

Regionplanen innehöll riktade uppdrag tills styrelsen

Fullmäktige lämnade även riktade uppdrag till styrelser och nämnder. För år 2019 lämnade fullmäktige följande uppdrag till regionstyrelsen:

- Ta fram förslag för hur nära vård ska utveckla samarbetet med länets kommuner
- Utreda och föreslå utformning av en ny beställarfunktion
- Implementera ny struktur för samverkan mellan regionen och länets kommuner för vård och omsorg
- Utveckla och öka det systematiska hälsofrämjande arbetet

- Implementera ny beredningsstruktur för samverkan mellan regionen och länets kommuner om regionala utvecklingsfrågor
- Utreda/förbereda åtgärder för ekonomisk hållbarhet för kommande planperiod åren 2020–2024
- Utreda och ta fram underlag för att införa en ny styrmodell under kommande planperiod åren 2020–2024
- Utreda och föreslå en långsiktig och finansierad investeringsplan

Styrelsens budget förändrades under året

För år 2019 tilldelade fullmäktige regionstyrelsen en budget på 3 100 miljoner kronor. I förhållande till 2018 år budget fick styrelsen:

- +67 miljoner som kompensation för pris- och löneökningar,
- -370 miljoner med anledning av att uppdraget förändrats i samband med regionbildningen och
- +33 miljoner i budgetförstärkning.

Med anledning av statsbidrag och budgetomfördelningar förändrades styrelsens budget under året. Vi utgången av år 2019 var styrelsens budget 2 912 miljoner kronor.

Styrelsens verksamhetsplan innehöll mål och riktade uppdrag

I sin verksamhetsplan för år 2019 beskrev styrelsen sina förutsättningar och prioriterade områden för året (RS 2019-01-08, § 4). Av verksamhetsplanen framgick de mål och riktade uppdrag fullmäktige ställt upp för styrelsen. Verksamhetsplanen innehöll också information om vilka ekonomiska ramar styrelsen hade att utgå ifrån.

Med utgångspunkt från fullmäktiges mål beslutade styrelsen om sju mål med 15 delmål. För vissa delmål skulle målvärdet "öka" eller "minska" i förhållande till ett jämförelsetal. Som utgångspunkt för att mäta ökning eller minskning fanns jämförelsetal för de flesta av målen. Jämförelsetalen var från åren 2017 och 2018. För några mål framgick det inte vilka år som utgjorde jämförelsetal.

I verksamhetsplanen bröt styrelsen ner de riktade uppdragen från fullmäktige till aktiviteter. Aktiviteterna skulle följas upp i styrelsens delårsrapporter samt i årsrapporten för år 2019.

Vår kommentar

Vi bedömer att regionstyrelsen verksamhetsplan i allt väsentligt utgick från fullmäktiges övergripande mål. Styrelsens mål var i huvudsak mätbara.

4. Regionstyrelsens verksamhet under år 2019

Regionstyrelsen beslutade om grundläggande styrdokument

Styrelsen hade under år 2019 tio protokollförda sammanträden. Av tabellen nedan framgår i vilken grad det fanns grundläggande styrdokument för styrelsens ansvarsområde som nämnd.

Styrdokument	Beslut	Vår kommentar
Verksamhetsplan år 2019	Ja	2019-01-08, § 4 (RS 11-2019)
Budget år 2019	Ja	2019-01-08, § 4 (RS 11-2019)
Underlag för regionplan och budget för år 2019	Ja	2019-04-02, § 86 (RS 426-2019)
Investeringsplan år 2019	Ja	2017-12-12, § 248 (VLL 2295-2017)
Internkontrollplan år 2019	Ja	2019-01-08, § 5 (RS 12-2019)
Uppföljningsplan år 2019 för hälsovalet	Ja	2018-10-30, § 223 (VLL 2060-2018)
Instruktion för regiondirektören	Ja	2019-03-12, § 50 (RS 290-2019)
Delegationsordning	Ja	2019-04-02, § 81 (RS 9-2019)
Rutin för att anmäla delegationsbeslut	Nej	Det fanns en kortfattad anvisning i styrelsens delegationsordning som handlade om anmälan av beslut fattade på delegation. Vi bedömer dock att detta inte var tillräckligt för att utgöra en rutin.
Dokumenthanteringsplan	Ja	2019-03-18, § 48 (RS 160-2019)
Rutin för ärendeberedning	Ja	2017-04-04, § 60 (VLL 632-2017)
Delårsrapport per 30 april 2019	Ja	2019-06-04, § 120 (RS 817-2019)
Delårsrapport per 31 augusti 2019	Ja	2019-10-15, § 229 (RS 1113-2019)
Årsrapport för år 2019	Ja	2020-04-07, § 63

Vår kommentar

Regionstyrelsen beslutade i huvudsak om grundläggande styrdokument för år 2019. Liksom föregående år saknades en dokumenterad rutin för att anmäla delegationsbeslut till styrelsen.

Styrelsen beslutade om budget och ekonomiska åtgärder

Styrelsen hade underskott mot budget år 2018

En tillbakablick visar att styrelsen redovisade ett underskott på -169 miljoner kronor år 2018, vilket motsvarade en avvikelse mot budget på -5,2 procent. För primärvården var underskottet -83 miljoner kronor, för digitalisering och medicinsk teknik -19 miljoner kronor och för service -78 miljoner kronor. Område administration och anslag redovisade ett överskott på 11 miljoner kronor. Styrelsens kostnadsutveckling uppgick till 2,3 procent jämfört med 7,9 procent år 2017.

Den största avvikelsen fanns inom personalkostnader som för styrelsens ansvarsområde var -143 miljoner kronor. Styrelsen förklarade att underskottet till stor del berodde på kostnader för hyrpersonal.

Styrelsen redovisade översiktligt resultatet av de åtgärder styrelsen vidtog under år 2018. Styrelsen bedömde att åtgärderna hade resulterat i besparingar på 28 miljoner kronor av åtgärdsplanen på totalt 60 miljoner kronor.

Styrelsen gav anvisningar inför beredningen av fullmäktiges budget år 2019

På uppdrag av landstingsstyrelsen skickade styrelsens ordförande och landstingsdirektören i februari år 2018 ut anvisningar till styrelser och nämnder om vad budgetunderlagen skulle innehålla.

Enligt utskicket skulle underlagen innehålla styrelsernas och nämndernas redogörelser för hur de arbetat med sina åtgärder under år 2018. De skulle också redogöra för aktuella förändringar och hur de kunde finansiera förändringen inom tilldelad budget år 2019.

Styrelsen lyfte fram centrala framgångsfaktorer i sin budgetberedning

Den 3 april 2018 beslutade styrelsen om sitt budgetunderlag för år 2019 (LTS 2018-04-03, § 66). I underlaget beskrev styrelsen att den skulle fortsätta arbeta med kort- och långsiktiga åtgärder under år 2018 för att anpassa verksamheten till budgetutrymmet för år 2019.

De viktigaste faktorerna för att långsiktigt klara sitt uppdrag var enligt styrelsen kompetensförsörjning, digitalisering och vård på rätt nivå. Styrelsen slog fast att kompetensförsörjningen var en avgörande faktor för att klara sitt uppdrag med fortsatt hög kvalitet och god arbetsmiljö. Styrelsen uppgav att den arbetade i enlighet med den nationella överenskommelsen att landsting och regioner senast den 1 januari 2019 skulle vara oberoende av hyrpersonal. Vidare menade styrelsen att digitalisering och E-hälsa var av stor betydelse för verksamhetens utveckling. Enligt styrelsen var ett modernt vårdinformationssystem en förutsättning för att kunna bedriva god vård. Slutligen ansåg styrelsen att det var avgörande att skapa långsiktiga samverkansmodeller mellan kommun och landsting för att möta befolkningens behov.

Beslutsunderlaget var inte kostnadsberäknat och saknade en riskbedömning.

Styrelsen fördelade sin budget i verksamhetsplanen för år 2019

I sin verksamhetsplan fördelade styrelsen den budgetförstärkning som fullmäktige beslutat om för styrelsen inför år 2019. Bland annat budgeterade styrelsen 20,9 miljoner kronor på ökade pensionskostnader och 5 miljoner kronor på ökade kostnader för licenser för digitalisering och medicinsk teknik.

Av styrelsens verksamhetsplan framgick att styrelsen skulle fortsätta det långsiktiga förbättringsarbete som fullmäktige hade beslutat om i landstingsplanen för åren 2016–2019. Åtgärderna skulle enligt styrelsen exempelvis omfatta kvalitets- och patientsäkerhetsarbete, omfördelning från sluten- till öppenvård, produktions- och kapacitetsstyrning och samverkan med kommunerna. Styrelsen sammanfattade inriktningen på åtgärderna:

- Minska kostnadsutvecklingen
- Anpassa närvarotid till bemanningsmål
- Effektivisera förvaltning och utveckling av fastigheter
- Utveckla inköps- och upphandlingsprocessen

- Utveckla och effektivisera övergripande ledningsprocesser
- Utveckla digitala vårdkontakter

I verksamhetsplanen beslutade styrelsen om målet att regionens verksamheter skulle ha en god ekonomisk hushållning. Till målet kopplade styrelsen två indikatorer: *Minst 80 procent av basenheterna skulle ha ett ekonomiskt utfall som balanserade mot budget* samt *Minst 80 procent av basenheterna skulle ha en närvarotid motsvarande bemanningsmål.*

Månadsrapporterna visade att styrelsen hade underskott under hela år 2019

Granskningen visar att styrelsen fick ekonomiska månadsrapporter vid sina sammanträden under år 2019. I början av året fick styrelsen rapporterna under en informationspunkt. Rapporterna fanns med som underlag till sammanträdena men diarieförde inte. Från och med juli 2019 beslutade styrelsen om att godkänna rapporterna, som då också diarieförde. Av tabellen nedan framgår att styrelsen hade underskott under hela år 2019.

Styrelsens ekonomiska avvikelse i förhållande till budget under år 2019

Månad 2019	Miljoner kronor	Budgetavvikelse i procent
Februari	-27	-5,3
April	-70	-7,1
Juli	-100	-5,9
Augusti	-73	-3,6
Oktober	-72	-3,0
November	-75	-2,9
December	-101	-3,5

Källa: Regionstyrelsens månadsrapporter. Uppgifterna är bearbetade av revisionskontoret.

Regiondirektören tog fram en plan för omställning till en hållbar ekonomi

I maj 2019 föreslog regiondirektören en plan för hur regionen skulle komma tillrätta med det svåra ekonomiska läget åren 2020–2022. Bakgrunden var att Region Västerbottens verksamheter i mars 2019 redovisade ett totalt underskott på 200 miljoner kronor. Samtidigt fanns det stora behov av investeringar.

Av planen framgick att Region Västerbotten behövde utveckla nya arbetssätt för att klara ekonomin och kunna erbjuda en god och nära vård som mötte invånarnas behov. Planen innehöll förslag på åtgärder på totalt 565 miljoner kronor för åren 2020 till 2022. Den största delen av åtgärderna skulle genomföras inom hälso- och sjukvårdsnämndens ansvarsområde. Det handlade om 528 miljoner kronor.

Den 23 maj 2019 beslutade hälso- och sjukvårdsnämnden att ställa sig bakom regiondirektörens förslag. Regionstyrelsen fattade motsvarande beslut i juni 2019 (RS 2019-06-04, § 138).

Vår protokollgranskning visar att regiondirektören under år 2019 lämnade muntlig information till regionstyrelsen om utfallet av de planerade åtgärderna. Av protokollen framgår inte om styrelsen fick någon skriftlig information.

Styrelsen tog fram en långsiktig investeringsplan

I juni 2019 presenterade styrelsen en långsiktig investeringsplan i syfte att anpassa investeringarna till vad regionen hade råd att genomföra (RS 2019-06-04, § 142). Den långsiktiga planen innebar att investeringar motsvarande 3,8 miljarder kronor prioriterades bort för åren 2019–2030. Efter år 2021 fanns enligt planen i huvudsak

endast utrymme för ersättningsinvesteringar. De strategiska investeringarna hade prioriterats bort.

Vår kommentar

Vi konstaterar att regionstyrelsen höll sig informerad om den ekonomiska utvecklingen inom sitt ansvarsområde under år 2019. Redan i början av år 2019 redovisade styrelsen stora negativa avvikelser mot budget. Styrelsen beslutade om en plan för omställning till en hållbar ekonomi under åren 2020–2022.

Styrelsen lämnade delårs- och årsrapport till fullmäktige

Styrelsens delårsrapport per april 2019 innehöll resultat och åtgärder

Den 4 juni 2019 beslutade regionstyrelsen om sin delårsrapport per april 2019 (RS 2019-06-04, § 120). Styrelsen hade ett underskott mot budget på -70 miljoner kronor vilket motsvarade en budgetavvikelse med -7,1 procent. Kostnadsutvecklingen var 6,6 procent. Styrelsen uppgav att de största underskotten fanns inom område service på -34 miljoner kronor och kostnader för regionövergripande verksamhet på -25 miljoner kronor.

I delårsrapporten redovisade styrelsen vilka åtgärder verksamheterna hade planerat för att minska kostnaderna med 18 miljoner kronor år 2019. Av delårsrapporten framgick inte om åtgärderna hade fått någon ekonomisk effekt. Styrelsen bedömde att underskottet skulle uppgå till -200 miljoner kronor vid årets slut. Orsaken till det stora underskottet var enligt styrelsen främst ett högt kostnadsläge inför år 2019 samt ökade kostnader för digitalisering, sjukresor och fastighetskostnader. Styrelsen ansåg att det inte var möjligt att bedriva verksamheten inom budget.

I samband med beslut om delårsrapporten per april gav styrelsen regiondirektören i uppdrag att omgående genomföra de aktiviteter som var möjliga i planen för omställning till en hållbar ekonomi under åren 2020–2022.

Regionstyrelsen skrev till fullmäktige i juni 2019

Med anledning av att styrelsen bedömde att den inte skulle klara av att hålla sin budget beslutade styrelsen i juni 2019 om en skrivelse till fullmäktige (RS 2019-06-04, § 139). Styrelsen uppgav att det krävdes ytterligare åtgärder för att styrelsen skulle klara budgeten för år 2019. Styrelsen bedömde dock att det utifrån uppdraget inte var möjligt att göra ytterligare kostnadsreduceringar. I skrivelsen lämnade styrelsen inga förslag på åtgärder som fullmäktige kunde ta ställning till.

Regionfullmäktige gav i juni 2019 styrelsen i uppdrag att senast i november 2019 återrapportera resultatet av de åtgärder styrelsen vidtagit för att få en budget i balans (RF 2019-06-18–19, § 126). I återrapporteringen till fullmäktige i november 2019 beskrev styrelsen att det pågående förbättringsarbetet tillsammans med planen för omställning till en hållbar ekonomi skulle förbättra ekonomin (RF 2019-11-19–20, § 196). Styrelsen lämnade inte några förslag till ytterligare åtgärder.

Styrelsens delårsrapport per augusti 2019 innehöll resultat och åtgärder

Den 15 oktober 2019 beslutade regionstyrelsen om sin delårsrapport per augusti 2019 (RS 2019-10-15, § 225). Styrelsen redovisade då ett underskott mot budget på -73 miljoner kronor, vilket motsvarade en avvikelse med -3,6 procent. 45 miljoner gällde område service, 21 miljoner regionövergripande verksamhet och 6 miljoner beställare av primärvård. Styrelsen uppgav att fördelningen av statsbidrag hade

påverkat budgetavvikelsen för styrelsen positivt med 21 miljoner kronor. Kostnadsutvecklingen uppgick till 5,7 procent jämfört med motsvarande period 2018.

Den största negativa avvikelsen mot budget fanns inom personalkostnader som redovisade ett underskott på -45 miljoner, varav pensionskostnader utgjorde 42 miljoner kronor. Pensionskostnaderna hade ökat med 38 miljoner kronor jämfört med föregående år. Det fanns även ett underskott inom fastighetskostnader på -39 miljoner kronor.

Styrelsen prognostiserade att verksamheternas underskott skulle uppgå till -85 miljoner kronor vid årets slut. Det var en förbättring i förhållande till den prognos som styrelsen lämnade i delårsrapporten per april 2019. En förklaring till den förbättrade prognosen var att styrelsen fått tilldelade statsbidrag på 54 miljoner kronor.

Styrelsen redogjorde för vidtagna åtgärder för att klara verksamheten inom budget, exempelvis: utvärdering av varje ersättningsrekrytering, genomgång av serviceavtalen för MT-utrustning och förtätning av lokaler. Av delårsrapporten framgick inte om åtgärderna fått någon ekonomisk effekt. Styrelsen beslutade inte om några ytterligare åtgärder med anledning av det negativa resultatet.

Årsrapporten visade att styrelsen hade underskott även år 2019

Den 7 april 2020 beslutade styrelsen om sin årsrapport 2019 (RS 2020-04-07, § 63). Styrelsen redovisade ett underskott mot budget på -101 miljoner kronor. Det motsvarade en avvikelse på -3,5 procent. De största underskotten gällde pensionskostnader, fastighetskostnader och avskrivningar.

I förhållande till år 2018 var underskottet högre. År 2018 hade motsvarande verksamheter ett underskott på -62 miljoner kronor. Kostnadsutvecklingen var 0,4 procent år 2019, vilket var lägre jämfört med år 2018 då kostnadsutvecklingen för motsvarande verksamheter var 2,3 procent. Styrelsen redovisade i årsrapporten att budgetavvikelsen hade påverkats positivt av extra medel i form av statsbidrag. Det framgick inte i årsrapporten hur styrelsen fördelade statsbidragen till verksamheterna. Styrelsen gjorde ingen analys av hur mycket det ekonomiska resultatet i förhållande till budget påverkades av de tillkommande statsbidragen.

I årsrapporten redovisade styrelsen en översiktlig analys av budgetavvikelsen för olika delar av verksamheten. I tabellen nedan sammanfattar vi styrelsens analys.

Styrelsens analys av budgetavvikelsen

Verksamhetsområde	Budgetavvikelse, miljoner kronor	Styrelsens analys
Regionövergripande verksamhet	-10	Kostnader för centrala anslag hade ett underskott på -10 miljoner kronor. Detta gällde främst pensionskostnader. Avskrivningar hade ett underskott på -30 miljoner kronor. Detta uppvägdes av överskott inom strategiska satsningar och riktade statsbidrag.
Beställare av primärvård	-20	Merkostnader för hyrläkare i inlandet utgjorde den största delen av underskottet.
Beställare av tandvård	-2	Underskottet är kopplat till kostnader för tandvårdsstödet.
Digitalisering och medicinsk teknik	-6	Styrelsen förklarade underskottet med akuta inköp av reservdelar och kostnader för Officelicenser. Detta trots ett budgettillskott på sammanlagt 27 miljoner kronor.

Service	-62	Fastighetskostnader i form av inhyrda lokaler och fastighetsservice hade ett underskott på -60 miljoner kronor. Sjukresekostnader hade ett underskott på -10 miljoner kronor trots ett budgettillskott på 12 miljoner kronor. Ökade intäkter med 9 miljoner kronor minskade det totala underskottet.

Källa: Regionstyrelsens årsrapport 2019. Uppgifterna är bearbetade av revisionskontoret.

I årsrapporten redovisade regionstyrelsen att den inför år 2019 hade tagit fram en åtgärdsplan på 18 miljoner kronor. Enligt styrelsen hade åtgärderna haft en effekt som motsvarade planen. Styrelsen beskrev översiktligt åtgärder som vidtagits men effekter av olika åtgärder framgick inte.

Styrelsen gjorde i sin årsrapport som nämnd ingen analys och redovisade inte utfallet av åtgärder som var vidtagna kopplade till regiondirektörens plan för omställning till en hållbar ekonomi. I regionens årsredovisning för hela regionen framgår dock att styrelsen hade uppnått 3,7 miljoner kronor av planen på 4,1 miljoner kronor.

Styrelsen bedömde att införandena av vårdinformationsstödet FVIS och digitaliserings- och innovationsprocessen skulle innebära fortsatta utmaningar. Inom område service fanns enligt styrelsen en risk för fortsatt ökning av byggnadsrelaterad ohälsa. Styrelsen såg även en risk att kostnaderna för sjukresor, avskrivningar och pensioner skulle fortsätta öka. Styrelsen beskrev åtgärder och strategier för att förbättra resultatet. Styrelsen bedömde dock att den även i fortsättningen skulle ha svårigheter att klara verksamheten inom anvisad budget.

Vår kommentar

Styrelsen accepterade stora ekonomiska avvikelser för år 2019 och vidtog inte tillräckliga åtgärder. Styrelsen redovisade ett underskott mot budget på 101 miljoner kronor.

Positivt var att styrelsen skrev till fullmäktige i juni 2019 och informerade om att den inte skulle klara sin budget. Styrelsen lämnade dock inga förslag på åtgärder för året som fullmäktige kunde ta ställning till, vilket minskade fullmäktiges möjligheter att ingripa. Revisorerna har tidigare påtalat att styrelsen måste lämna förslag på åtgärder till fullmäktige om det är så att styrelsen bedömer att den inte klarar av sitt uppdrag.

Vi bedömer att de ekonomiska avsnitten i styrelsens årsrapport var för övergripande. Det saknades en analys av hur de extra statsbidragen påverkade resultatet i förhållande till budgeten. Årsrapporten analyserade inte tillräckligt vilka effekter olika åtgärder hade på resultatet.

Ärendeberedningen var inte tillräckligt utvecklad

Tidigare granskningar har visat att styrelsen inte haft en tillräckligt utvecklad ärendeberedning. Revisorernas senaste granskning från år 2018 (Gr 12/2018) visade att även om det fanns styrdokument som beskrev ärendebredningsprocessen på en övergripande nivå, så saknades det dokumenterade rutiner för ärendeberedningens olika delprocesser. Granskningen visade också att det i hög utsträckning saknades diarieförda tjänsteskrivelser inför styrelsens beslut. Revisorerna ansåg att

styrelsen skulle säkerställa att det fanns mer utvecklade rutiner och att roller och ansvar blev tydligare för ärendeberedningen.

I sina yttranden över revisorernas granskningar har styrelsen överlag instämt med revisorerna om att det behövs ett system som säkerställer att ärenden blir tillräckligt beredda. I yttrandet över 2018 års granskning uppgav styrelsen att:

- Det hade pågått ett arbete med att kartlägga och dokumentera de rutiner som ingick i ärendeberedningen. Resultatet från detta arbete skulle slutföras under hösten 2019.
- En översyn hade gjorts av internkontrollplanen i syfte att kontrollera att rutiner för ärendeberedningen följdes.
- Det skulle genomföras utbildningar om att mallar skulle användas för tjänsteskrivelser.
- Brister i systemstödet för ärendeberedningen hade åtgärdats (RS 2019-09-03, § 189).

Vår granskning av protokoll från styrelsens sammanträden under år 2019 visar att styrelsen under året inte beslutade om några nya regler eller rutiner för ärendeberedningen. Den rutin som styrelsen beslutade om i april 2017 gällde för år 2019 (LTS 2017-04-04, § 60). Tjänstepersoner i ledningsstaben uppger att arbetet med nya regler och rutiner inte var prioriterat år 2019. Under år 2019 genomfördes enligt tjänstepersonerna dock vissa utbildningsinsatser. Ledningsstaben tog också fram en manual för ärendeberedningen. Enligt tjänstepersonerna hade också systemstödet utvecklats i form av nya mallar för tjänsteskrivelser.

Styrelsen genomförde kontroller av ärendeberedningen år 2019

I enlighet med sin internkontrollplan genomförde styrelsen kontroller av att beslut tas med tillräckligt underlag under år 2019. Kontrollerna redovisades i styrelsens årsrapport. De visade att det saknades tjänsteskrivelser i vissa ärenden och att de interna rutinerna behöver ses över för att förbättra användandet av de stödmallar som finns. Utifrån resultatet i kontrollerna gjorde styrelsen bedömningen att det finns risk att beslut fattas på bristande underlag då tjänsteskrivelser inte används eller att styrelsen inte fått tillräcklig information om ärendets beredning, till exempel om ärendet är förankrat, hur det är berett eller om det påverkar andra beslut.

Vår kommentar

Brister som uppmärksammats i tidigare granskningar av ärendeberedningen kvarstod i huvudsak år 2019. Vi bedömer att regionstyrelsen inte säkerställde en tillräckligt utvecklad ärendeberedning år 2019. Vi rekommenderar att styrelsen säkerställer en tillräcklig ärendeberedning.

Regiondirektören fick uppdrag som skulle återrapporteras

I verksamhetsplanen för år 2019 lämnade styrelsen 15 uppdrag till regiondirektören. Uppdragen utgick från de mål och prioriteringar som fanns i verksamhetsplanen. Varje uppdrag skulle redovisas till styrelsen vid särskilda tidpunkter under året:

Uppdrag till regiondirektören	Skulle redovisas för styrelsen	Våra iakttagelser utifrån protokollgranskning
"Utred och beskriv hur regionstyrelsen ska samverka med fullmäktigeberedningarna avseende folkhälsa."	Senast juni 2019	*Redovisades inte under år 2019*
"Presentera förslag till handlingsplan med utgångspunkt i den funktionshinderpolitiska strategin som avser regionstyrelsens ansvarsområde."	Senast september 2019	*Redovisades inte under år 2019*
"Utred och föreslå organisering av ägarstyrning av hel- och delägda bolag."	Senast april 2019	Redovisades 2019-06-04 (§ 165)
"I samverkan med hälso- och sjukvårdsdirektören säkerställa att utveckling av samarbetet med kommunerna är en del i den målbild och strategi för god, effektiv och nära vård i Västerbotten som tas fram under 2019."	Senast april 2019	Redovisades 2019-04-02 (§ 77). Följdes även upp i delårsrapporten per april.
"Föreslå och utveckla en ändamålsenlig organisation för regionens valfrihetssystem."	Senast december 2019	Redovisades 2019-10-15 (§ 222). Följdes även upp i delårsrapporten per april och i årsrapporten.
"Utveckla processerna för offentligt finansierad tandvård och andra privata vårdgivare."	Senast december 2019	Redovisades 2019-02-06 (§ 24), 2019-10-15 (§ 219), 2019-11-05 (§ 259) och 2019-12-10 (§ 280). Redovisades även i årsrapporten.
"Ta fram strategier för hur fastighetsutvecklingen ska stödja utvecklingen i vården på lång sikt."	Senast december 2019	Redovisades 2019-12-10 (§§ 272, 287).
"Inom ramen för uppdrag att implementera ny struktur för samverkan mellan regionen och länets kommuner avseende vård och omsorg: Avrapportering till regionstyrelsen att erforderliga beslut om projektstart fattats hos huvudmännen (regionen och länets kommuner)."	Senast april 2019	Redovisades 2019-04-02 (§ 79). Följdes även upp i delårsrapporten per april.
"Inom ramen för uppdrag att implementera ny struktur för samverkan mellan regionen och länets kommuner avseende vård och omsorg: Sluta överenskommelser om utformningen av arenor för lokal samverkan mellan regionen och samtliga kommuner. Avrapportering till regionstyrelsen."	Senast augusti 2019	Följdes upp i delårsrapporten per augusti.
"Skapa struktur för att följa upp chefers arbetsmiljö."	Senast augusti 2019	Togs upp som information 2019-02-06 (§ 21). Följdes även upp i delårsrapporten per augusti.
"Utveckla och följa upp det systematiska hälsofrämjande arbetsmiljöarbetet."	Senast december 2019	Togs upp som information 2019-02-06 (§ 21). Följdes även upp i delårsrapporterna per april och augusti.
"Skapa förutsättningar och strukturer för samverkan med länets kommuner avseende regionala utvecklingsfrågor."	Senast december 2019	Redovisades i årsrapporten.

"Ta fram strategi och handlingsplan för att inom en treårsperiod minska verksamhetens underskott."	Senast juni 2019	Redovisades 2019-06-04 (§ 138). Följdes även upp i delårsrapporten per april.
"Ta fram kunskapsunderlag och förslag till förändringar av styrmodell på kort och lång sikt."	Senast juni 2019	Följdes upp i delårsrapporten per april.
"Utreda möjliga alternativ till finansiering, fastställa långsiktiga finansiella ramar för investeringsverksamheten och prioritera investeringsbehovet utifrån framtagna finansiella ramar."	Senast juni 2019	Redovisades 2019-06-04 (§§ 142, 143) och 2019-12-10 (§ 287). Följdes även upp i delårsrapporten per april.

Källa: Regionstyrelsens verksamhetsplan år 2019, beslutad av regionstyrelsen 2019-01-08

Vår kommentar

Regiondirektören redovisade huvuddelen av de uppdrag styrelsen gett under år 2019. De uppdrag som handlade om att utreda hur styrelsen skulle samverka med fullmäktigeberedningarna avseende folkhälsa samt att ta fram förslag till handlingsplan utifrån i den funktionshinderpolitiska strategin återrapporterades inte. Vi har inte granskat kvaliteten på regiondirektörens återrapportering.

Följsamhet till regler och rutiner har varierat

Det fanns fortfarande brister i underlag till byggfakturor

Ett stickprov av 108 byggfakturor som revisionskontoret genomförde under våren 2019 visade att fakturaunderlagen var ofullständiga för drygt 40 procent av fakturorna (REV 14–2019). Resultatet kan jämföras med vårt stickprov år 2012 där 72 procent av fakturorna saknade fullständiga underlag. När granskningen genomfördes våren 2019 saknades dokumenterade rutiner för hur byggfakturorna skulle kontrolleras. Positivt är att det sedan hösten 2019 finns en rutin för kontroll av leverantörsfakturor som riktar sig till personal inom basenhet fastighet.

Det fanns brister i hanteringen av lönetillägg

Inom ramen för en uppföljande granskning av hanteringen av lönetillägg inom regionstyrelsens och hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltningar genomförde revisionskontoret ett stickprov (1/2019). Stickprovet visade att 30 procent av lönetilläggen för styrelsens och nämndens förvaltningar sammantaget inte var dokumenterade i enlighet med anvisningarna. Detta var en förbättring jämfört med granskningen år 2015 då 60 procent av lönetilläggen hade brister. Av granskningen framgick även att dokumentationen inte varit tillräcklig samt att vare sig styrelsen eller nämnden hållit sig tillräckligt informerade om hanteringen av lönetilläggen.

Regler för resor och representation efterlevdes inte

I syfte att kontrollera om chefer och medarbetare följer de regler som gällde för hantering av resor och representation genomförde revisorerna en granskning som bland annat omfattade ett stickprov inom styrelsens verksamheter (4/2019). I granskningen framkom att anvisningarna för resor och representation var otydliga och att kontrollen av de anställdas utlägg och fakturor för representation var svag. Stickprovet visade att regler inte efterlevs. Exempelvis saknades uppgifter om syfte och deltagare i en stor del av de granskade fakturorna. Dessutom borde en stor del av de granskade utläggen istället ha fakturerats regionen.

Delegater fattade beslut utan befogenhet och beslut anmäldes inte i tid

Inom ramen för revisorernas granskning av hur regionstyrelsens delegationsordning tillämpades under år 2019 ingick ett stickprov där vi kontrollerade återanmälda delegationsbeslut (9/2019). Stickprovet visade att delegater beslutade utan befogenheter och att flera beslut inte återanmäldes i tid. Granskningen visade även att regiondirektören vidaredelegerade befogenheter som inte var tillåtna enligt delegationsordningen och kommunallagen.

Vår kommentar

Vi konstaterar att styrelsen inte hade tillräcklig styrning och kontroll över hanteringen av byggfakturor, lönetillägg samt resor och representation under året. Kontrollen över tillämpningen av delegationsordningen var inte heller tillräcklig.

Styrelsen tog fram en riskanalys och internkontrollplan

Den 8 januari 2019 beslutade styrelsen om sin internkontrollplan för år 2019. Internkontrollplanen byggde på en riskanalys där styrelsen värderat 21 risker. För 14 av de 21 riskerna beslutade styrelsen om kontrollaktiviteter. Riskerna i internkontrollplanen var kategoriserade i tre områden:

- Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet, tio risker
- Tillförlitlig rapportering och information om verksamheten, en risk
- Följsamhet till lagar och regler, tre risker

Av internkontrollplanen framgick när och hur kontrollerna skulle genomföras och vilka som var ansvariga för kontrollerna. Vidare framgick när resultatet av kontrollerna skulle återrapporteras till styrelsen och vem som ansvarade för rapporteringen. För några av kontrollerna var det inte tydligt definierat vad som skulle kontrolleras, hur kontrollen skulle genomföras eller i vilken omfattning.

Styrelsen följde upp internkontrollplanen

Under år 2019 följde styrelsen upp internkontrollplanen i samband med delårsrapporterna per april och augusti samt årsrapporten. I uppföljningen fanns uppgifter om hur kontrollerna var genomförda, vad resultatet av kontrollerna visade samt en bedömning utifrån resultatet. Uppföljningen innehöll också styrelsens redovisning om verksamheten genomfört eller planerat några åtgärder med anledning av resultaten.

I oktober 2019 godkände styrelsen en rapport från regiondirektören med en utvärdering av styrelsens system för intern kontroll. Rapporten beskrev bland annat hur riskanalysen inför år 2019 hade genomförts och hur beredningen av internkontrollplanen hade gått till. Bland annat framgick att processen med att ta fram riskanalysen hade förändrats jämfört med tidigare år. Rapporten beskrev också det arbete som förvaltningen inledde hösten 2018 med att utveckla den interna kontrollen, bland annat en översyn av styrande dokument för intern kontroll. Det framgick även att en mall hade tagits fram för att underlätta för verksamheten att följa upp och rapportera om identifierade risker. Rapporten konstaterade att arbetet med att förbättra styrelsens arbete med intern kontroll var ett långsiktigt arbete. Styrelsen beslutade inte om några åtgärder i samband med att den godkände rapporten.

Med anledning av resultaten av internkontrollerna beslutade styrelsen i oktober 2019 att ge i uppdrag till regiondirektören att säkerställa att uppmärksammade

brister i internkontrollen åtgärdades (RS 2019-10-15, § 225). I årsrapporten 2019 beslutade styrelsen inte om några åtgärder med anledning av genomförda kontroller i internkontrollplanen.

Styrelsens följsamhet till fullmäktiges krav om intern kontroll varierade

I tabellen nedan har vi sammanställt i vilken grad styrelsen uppfyllde kraven i fullmäktiges reglemente för intern kontroll.

Kontrollfråga	Vår bedömning	Vår kommentar
Organisation		
Har styrelsen beslutat om anpassade riktlinjer för arbetet med intern kontroll?	Ja	2019-10-15, § 218
Riskanalys och internkontrollplan		
Har styrelsen säkerställt att det finns dokumenterade riskbedömningar?	Ja	2019-01-08, § 5
Har styrelsen beslutat om en internkontrollplan?	Ja	2019-01-08, § 5
Har styrelsen säkerställt att internkontrollplanen är ändamålsenlig?	Ja	Internkontrollplanen uppfyllde de formella kraven i fullmäktiges reglemente. För några av kontrollerna var det dock otydligt hur kontrollerna skulle genomföras
Uppföljning		
Har styrelsen följt upp arbetet med intern kontroll?	Ja	I samband med delårsrapporterna per april och per augusti samt årsrapporten.
Har styrelsen säkerställt att kontrollerna i internkontrollplanen är genomförda med tillräcklig kvalitet?	Delvis	Majoriteten av kontrollerna var genomförda med tillräcklig kvalitet. I några fall har verksamheten själv uppmärksammat metodmässiga brister med kontrollerna. I något ytterligare fall har vi som tidigare år uppmärksammat brister i metoden. För några kontroller fanns det också brister i redovisningen av uppföljningen.
Har styrelsen bedömt resultatet av uppföljningen av intern kontroll?	Ja	Av styrelsens protokoll framgick inte vilka bedömningar styrelsen gjorde med anledning av uppföljningen. Däremot fanns styrelsens bedömningar om den interna kontrollen i delårsrapporter och i årsrapporten.
Har styrelsen beslutat om tillräckliga åtgärder i händelse av att den interna kontrollen visat på brister?	Nej	Det är otydligt vilka åtgärder som styrelsen vidtagit.

Vår kommentar

Styrelsen uppfyllde år 2019 i huvudsak fullmäktiges krav för intern kontroll. Vi bedömer dock att styrelsen kan utveckla kvaliteten i internkontrollarbetet. För några kontroller fanns det liksom tidigare år metodmässiga brister. Vi anser också att det av nämndens protokoll tydligare bör framgå vilka åtgärder som styrelsen vidtar.

Styrelsen inrättade en beställarenhet för primärvården

I granskningen år 2018 uppmärksammade revisorerna att dåvarande landstingsstyrelsen inte beslutat om åtgärder i syfte att förbättra styrning och kontroll över primärvården eller att utveckla beställarfunktionen.

I samband med regionbildningen år 2019 övertog hälso- och sjukvårdsnämnden ansvaret för primärvården i egen regi. Ansvaret för beställningarna av primärvård ligger på regionstyrelsen. Vår protokollgranskning visar att styrelsen den 15 oktober 2019 beslutade att inrätta en beställarenhet inom i ledningsstaben med en enhetschef underställd stabsdirektören.

I sin årsrapport redovisade styrelsen uppföljningen av det uppdrag den gett till primärvården inom ramen för Hälsoval Västerbotten.

Vår kommentar

Vi konstaterar att regionstyrelsen först under hösten 2019 inrättade en beställarenhet för primärvården. Vi har inte utvärderat om beställarenheten fungerar ändamålsenligt.

Styrelsen följde upp verksamhetsmålen för år 2019

Enligt kommunallagen ska revisorerna bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenliga med fullmäktiges mål. Revisorerna ska också bedöma om styrelsens redovisning av måluppfyllelsen är tillräckligt utvecklad.

Styrelsen följde upp fem mål i delårsrapporten per augusti

I enlighet med fullmäktiges direktiv beslutade regionstyrelsen om två delårsrapporter för år 2019. Vår granskning är inriktad mot den delårsrapport som nämnden beslutade om per augusti 2019.

I delårsrapporten följde styrelsen upp fem av sina sju mål. Styrelsen bedömde att den vid årets slut inte helt skulle uppfylla något av målen. Enligt styrelsen skulle tre mål delvis nås och två mål inte nås vid årets slut. Avvikelser fanns framförallt för mål inom områdena tillgänglighet i vården, kompetensförsörjning och ekonomisk hushållning.

I delårsrapporten saknades detaljerade förklaringar till resultatet av de enskilda målen. Det fanns inte heller någon konkret beskrivning av åtgärder som krävdes för att säkerställa en högre grad av måluppfyllelse vid årets slut. Styrelsen kommenterade avvikelser men beskrev endast översiktligt vilka aktiviteter som pågick.

Styrelsen bedömde i sin årsrapport att ett av sju mål uppfylldes

I sin årsrapport bedömde styrelsen att endast ett mål var helt uppfyllt. Fyra mål uppfylldes delvis och två mål uppfylldes inte alls. För flera mål använde styrelsen andra jämförelsetal än de som fanns i verksamhetsplanen. Styrelsen förklarade kortfattat i fotnoter om anledningen till ändringarna. De mål som styrelsen inte uppfyllde fanns framförallt inom områdena tillgänglighet i vården,

kompetensförsörjning och ekonomisk hushållning. Styrelsen beskrev endast översiktligt avvikelserna och vilka åtgärder som pågick eller planerades.

Styrelsen redovisade arbetet med fullmäktiges riktade uppdrag i löptext. För varje område beskrev styrelsen kortfattat vilka åtgärder som genomförts, pågick eller planerades.

Vår kommentar

Det var positivt att styrelsen i delårs- och årsrapporten redovisade måluppfyllelsen i förhållande till fullmäktiges övergripande mål. Liksom tidigare år är vår bedömning dock att styrelsen behöver utveckla sin redovisning. Framförallt behöver styrelsen stärka sina analyser om orsaker till att mål inte uppnås och varför vidtagna åtgärder inte varit tillräckliga. Det saknades konkreta beskrivningar av vilka åtgärder som krävdes för att nå en högre grad av måluppfyllelse.

Styrelsen kommenterade avvikelser, men precis som tidigare år beskrev styrelsen endast översiktligt vilka åtgärder som pågick eller planerades. Frånvaro av mätbara etappmål medför att redovisningen är svår att värdera.

Vi instämmer i styrelsens egen bedömning om att styrelsen endast uppfyllde ett av sina sju verksamhetsmål.

5. Iakttagelser från fördjupade granskningar år 2019

Tabellen visar de fördjupade granskningar för år 2019 som revisorerna genomförde inom regionstyrelsens ansvarsområde.

Fördjupad granskning	Iakttagelser
Uppföljande granskning av hanteringen av lönetillägg (1/2019)	Tillämpningen av lönetillägg var inte enhetlig inom organisationen och det fanns brister den dokumentation som ska göras.
Uppföljande granskning av hantering av avtal (3/2019)	Det saknades en lämplig inköpsorganisation och avtalshanteringen var inte tillräcklig. Fortfarande återstår utvecklingsinsatser för att få en ändamålsenlig hantering av avtal.
Granskning av resor och representation (4/2019)	Anvisningar för resor och representation var otydliga och svåra att hitta. Regler följdes inte. Styrelsen gjorde inga systematiska kontroller för att säkerställa att reglerna efterlevs.
Granskningar av barn- och ungdomspsykiatrin (7–8/2019)	Tillgängligheten till BUP är låg i jämförelse med riket och den har försämrats se senaste åren. Ansvarsfördelningen mellan de olika vårdnivåerna är otydlig. Styrelsen tog inte tag i brister som revisorerna uppmärksammat i tidigare granskningar.
Granskning av tillämpning av delegationsordningar (9/2019)	Det förekom att delegater fattade beslut utan befogenhet och att beslut inte återanmäldes i tid. Styrelsen kontrollerade inte att delegationsordningen efterlevdes under året.

Vår kommentar

De fördjupade granskningar som revisorerna genomförde visade att regionstyrelsen år 2019 inte hade processer och rutiner som säkerställde en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll. På samma sätt som tidigare år bedömer vi att det behövs genomgripande förändringar för att styrelsen ska få kontroll över sitt ansvarsområde.

6. Åtgärder med anledning av iakttagelser år 2019

I tabellen nedan har vi sammanställt i vilken grad styrelsen vidtog tillräckliga åtgärder med anledning av rekommendationer i 2018 års granskning.

Rekommendationer i 2018 års granskning	Tillräckliga åtgärder?	Vår kommentar
Ställ tydligare krav på att få beräknade effekter av åtgärder för att nå en ekonomi i balans. Säkerställ att de åtgärder som styrelsen beslutar om är tillräckliga.	Nej	Styrelsens ekonomiska resultat var svaga under år 2019. De åtgärdsplaner styrelsen tog fram gav inte tillräcklig effekt. Som tidigare år saknades tillräckliga analyser och konsekvensberäkningar av vad som krävs för att styrelsen ska klara sin budget.
Fortsätt utveckla redovisningen av styrelsens måluppfyllelse. Se till att det finns underlag för alla mål som styrelsen har för avsikt att följa upp. Utveckla analysen om varför mål inte uppnås.	Nej	Analysen om orsakerna till att mål inte uppnåddes behöver utvecklas. Det framgår inte i styrelsens delårs- och årsrapporter varför vidtagna åtgärder inte var tillräckliga. I vissa delar behöver också redovisningen med hjälp av jämförelsetal utvecklas.
Säkerställ en tillräckligt utvecklad ärendeberedning.	Nej	Styrelsens egna kontroller och revisionskontorets protokollgranskning visar att styrelsens ärendeberedning hade brister under år 2019.
Säkerställ en högre kvalitet i arbetet med den interna kontrollen.	Nej	Det kvarstod brister i kvaliteten på internkontrollarbetet.

Vår kommentar

Regionstyrelsen vidtog inte tillräckliga åtgärder med anledning av rekommendationerna i 2018 års granskning.

7. Svar på revisionsfrågor

Vår samlade bedömning är att regionstyrelsen för år 2019 inte hade en tillräcklig måluppfyllelse. Styrelsen hade inte heller en tillräcklig styrning och kontroll.

Revisionsfråga	Bedömning	Vår kommentar
Var regionstyrelsens måluppfyllelse tillräcklig?	NEJ	Styrelsen uppfyllde endast ett av sina sju mål. Vid årets slut redovisade styrelsen ett underskott mot budget på 101 miljoner kronor.
Hade regionstyrelsen en tillräcklig styrning och kontroll över verksamheten inom sitt ansvarsområde?	NEJ	Fördjupade granskningar år 2019 visade att styrelsen inte hade en tillräcklig styrning och kontroll över sitt ansvarsområde.
Hade regionstyrelsen en tillräckligt utvecklad redovisning av måluppfyllelse?	NEJ	Positivt var att styrelsen hade brutit ner fullmäktiges övergripande mål till konkreta mål med hjälp av mätbara indikatorer. I uppföljningen saknades dock tillräckliga analyser om varför resultaten i flera år varit svaga och varför vidtagna åtgärder inte varit tillräckliga.
Hade regionstyrelsen metoder och system som säkerställde att beslut blev genomförda och regler efterlevdes?	NEJ	Styrelsens uppföljning under året samt i delårs- och årsrapporterna var bristfälliga. Både vår grundläggande granskning och de fördjupade granskningarna visar på brister i styrelsens styrning och kontroll.
Agerade regionstyrelsen tillräckligt med anledning av rekommendationerna i föregående års granskning?	NEJ	Styrelsen vidtog inte i tillräcklig grad åtgärder med anledning av revisorernas rekommendationer år 2018.

Våra rekommendationer till regionstyrelsen

Vi rekommenderar styrelsen att arbeta med följande områden:

- Säkerställ att styrelsen har ett tillräckligt tjänstepersonstöd. Inom flera områden är styrelsens system för styrning och kontroll för svagt utvecklade.
- Säkerställ att de åtgärder som styrelsen vidtar är tillräckliga. Ställ krav på konsekvensbeskrivningar vid beslut om åtgärder. Vid avvikelser bör styrelsen ställa krav på att regiondirektören lämnar förslag på kompletterande åtgärder. Vid avvikelser måste styrelsen vara aktiv och besluta om åtgärder.
- Om det är så att styrelsen bedömer att den inte klarar av att genomföra sitt uppdrag bör styrelsen vända sig till fullmäktige med förslag på åtgärder så att fullmäktige får möjlighet att ingripa.

Umeå den 9 april 2020

Marcus Rönnegard
Sakkunnig

Revisionskontoret
Region Västerbotten

Grundläggande granskning Gr 15/2019

Regionstyrelsens uppsiktsplikt 2019

April 2020
Eva Moe
Revisionskontoret
Diarienummer: REV 23:2–2019

region västerbotten

Innehåll

1. Sammanfattande analys **3**

Rekommendationer 3

2. Bakgrund **4**

Iakttagelser i 2018 års granskningar 4

Syfte och revisionsfrågor 4

Avgränsningar 5

Revisionskriterier 5

Metod 5

3. Styrelsens uppsikt **6**

Styrelsens planering av uppsikten år 2019 6

Genomförd uppsikt över nämnder år 2019 6

Styrelsens förstärkta uppsiktsplikt 8

Styrelsens uppsikt över att reglementet för intern kontroll följs 9

4. Svar på revisionsfrågor **14**

Rekommendationer 15

Bilaga 1 16

Bilaga 2 17

Bilaga 3 18

1. Sammanfattande analys

Granskningen visar att regionstyrelsen behöver utveckla sin uppsikt. Det gäller uppsikten över såväl nämnderna som de kommunala bolagen. Framför allt behöver dokumentationen för uppsikten bli bättre. Regionstyrelsen hade heller inte inför fullmäktige i april 2020 prövat om bolagen hade bedrivit sina verksamheter i enlighet med kommunala ändamål och inom de kommunala befogenheterna. Andra brister var att regionstyrelsen inte hade tillräcklig uppsikt över övriga nämnders målstyrning och deras arbete med den interna kontrollen.

Rekommendationer

Vi rekommenderar regionstyrelsen att fortsätta sitt arbete med att utveckla uppsikten. I detta ligger exempelvis att:

- Säkerställa att information vid uppsiktsträffar och annan skriftlig information blir bearbetad och analyserad i syfte att underlätta för styrelsens ledamöter att uppfylla sin uppsiktsplikt. Informationen till styrelsen år 2019 var i stora delar antingen för översiktlig eller för detaljerad i form av omfattande underlag.
- Senast i samband med regionstyrelsens beslut om årsredovisningen bör styrelsen utvärdera om bolagens verksamheter är genomförda i enlighet med de kommunala ändamålen och de kommunala befogenheterna. För att underlätta för regionstyrelsens utvärdering bör regionen ställa krav på att bolagen i deras årsredovisningar gör sådana utvärderingar.
- Utveckla uppsikten över övriga nämnders arbete med målstyrning och intern kontroll.

2. Bakgrund

Enligt kommunallagen har regionstyrelsen en övergripande roll att leda och samordna förvaltningen av regionkommunens angelägenheter samt ha uppsikt över övriga nämnders verksamheter. Styrelsen ska även ha uppsikt över verksamhet som bedrivs i företag, stiftelser, gemensamma nämnder och kommunalförbund som ägs eller delägs av regionen.

Revisorerna beslutade i sin revisionsplan för år 2019 att genomföra en särskild granskning av styrelsens ansvar som styrelse.

Iakttagelser i 2018 års granskningar

Granskningen av landstingsstyrelsen år 2018 (Gr 12/2018) visade på brister i styrelsens uppsikt. I sin uppsikt hade styrelsen bland annat missat att uppmärksamma brister som identifierats i revisorernas granskningar. När granskningen för år 2018 avslutades i april 2019 hade styrelsen heller inte prövat om regionens kommunala bolag hade genomfört sina verksamheter i enlighet med de kommunala ändamålen och de kommunala befogenheterna. Revisorerna ansåg att detta borde gjorts innan fullmäktige behandlade årsredovisning för år 2018 och gav direktiv till ägarombuden inför bolagsstämmorna.

En annan granskning (Gr 13/2018) visade att landstingsstyrelsen inte hade tillräcklig uppsikt över övriga nämnders arbete med den interna kontrollen.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om regionstyrelsen för år 2019 hade en tillräcklig uppsikt över övriga nämnder, kommunalförbund och kommunala företag. I detta ingår även att bedöma om styrelsen hade tillräcklig uppsikt över övriga nämnders följsamhet till fullmäktiges reglemente för intern kontroll.

Granskning ska besvara nedanstående revisionsfrågor:

Styrelsens planering av uppsikten

- Utvärderade regionstyrelsens sin uppsikt för år 2018 innan styrelsen beslutade om en ny uppsiktsplan för år 2019?
- Beslutade regionstyrelsen om en uppsiktsplan för år 2019?
- Hade uppsiktsplanen utvecklats jämfört med år 2018?

Genomförd uppsikt över styrelser och nämnder år 2019

- Genomförde regionstyrelsen sin uppsikt enligt planen för år 2019?
- Har regionstyrelsen säkerställt att övriga styrelser och nämnder har mätbara mål?
- Har regionstyrelsen säkerställt att övriga styrelser och nämnder har följt upp sina mål?
- Går det med hjälp av styrelsens protokoll att verifiera om styrelsens uppsikt varit tillräcklig?
- Utvärderade regionstyrelsen sin uppsikt för år 2019?

Styrelsens förstärkta uppsiktsplikt

- Har regionstyrelsen genom sin förstärkta uppsikt av regionens kommunala bolag prövat om bolagen år 2019 bedrivit sina verksamheter i enlighet med fastställda kommunala ändamål och inom ramen för de kommunala befogenheterna?

Styrelsens uppsikt över att reglementet för intern kontroll följs

- Har regionstyrelsen genom sin uppsikt säkerställt att regionens nämnder, följt fullmäktiges reglemente för intern kontroll?

Avgränsningar

Vi har inte granskat styrelsens uppsikt över verksamheter som bedrivits av privata utförare.

Granskning av regionstyrelsens ansvar som nämnd enligt kommunallagens 6 kap. 6 § redovisas i rapport Gr 8/2019. Denna granskning omfattar inte heller om styrelsen säkerställt att räkenskaperna är rättvisande. Detta granskades i samband med regionens delårs- och årsbokslut Gr 1/2019 och Gr 13/2019.

Revisionskriterier

Vår bedömning av regionstyrelsens ansvar för att leda och samordna samt ha en tillräcklig uppsikt utgår från:

- Kommunallagen (2017:725) 6 kap. 1 § samt 6 kap. 9–12 §§.
- Fullmäktiges reglemente för regionstyrelsen
- Fullmäktiges reglemente för intern kontroll

Metod

Projektledare för granskningen har varit Eva Moe och projektmedarbetare Malin Hedlund, båda sakkunniga vid revisionskontoret. Uppsikten över övriga nämnder samt kommunala bolag med mera har i huvudsak granskats genom styrelsens protokoll och diarieförda ärenden.

Uppsikten över följsamhet till fullmäktiges reglemente för intern kontroll har gjorts genom att sammanställa resultatet från de grundläggande granskningarna år 2019 av övriga nämnder.

Under granskningen har vi även haft avstämningar med handläggare och nämndsekreterare vid regionens ekonomistab och kanslienhet.

Rapporten har kvalitetssäkrats internt genom att den granskas av annan sakkunnig inom revisionskontoret. Dessutom har den kvalitetssäkrats externt genom att berörda tjänstepersoner fått möjlighet att lämna synpunkter på rapportens innehåll.

3. Styrelsens uppsikt

Styrelsens planering av uppsikten år 2019

I februari 2019 beslutade regionstyrelsen om en plan och rutin för sin uppsikt år 2019. Av planen framgick när styrelsens arbetsutskott planerade att träffa företrädare för nämnder och företag. Av planen framgick även vilka organisationer som styrelsen skulle följa med endast skriftliga underlag.

Enligt rutinen skulle regionstyrelsens arbetsutskott inför träffarna informera respektive nämnd eller företag om vilka uppgifter de ville ta del av vid träffen. Inför träffarna skulle berörd nämnd eller företag lämna in skriftliga underlag till arbetsutskottet.

Av rutinen framgick att styrelsen årligen skulle göra en prövning av verksamheterna i bolagen VLL Innovation och Science Park i Umeå AB. Av rutinen framgick inte om styrelsen skulle pröva verksamheterna i regionens övriga bolag.

Enligt rutinen skulle styrelsen årligen utvärdera den uppsikt som styrelsen genomfört för året. Detta skulle styrelsen göra inför beslut om ny uppsiktsplan.

Enligt styrelsens protokoll från den 2 maj 2019 hade styrelsens utvärdering av uppsikten för år 2018 inte visat på några brister. I protokollet fanns ingen hänvisning till någon dokumentation av den genomförda utvärderingen.

Vår bedömning
Styrelsen följde inte rutinen när det gällde att utvärdera sin uppsikt. Styrelsen beslutade om en uppsiktsplan för år 2019 före den utvärderade uppsikten för år 2018. Det saknas underlag i form av tjänsteskrivelse som visar hur utvärderingen av uppsikten för år 2018 var genomförd.

Genomförd uppsikt över nämnder år 2019

I regionstyrelsens rutin för uppsikt år 2019 fanns tre huvudområden som styrelsen skulle följa upp hos regionens nämnder, kommunalförbund och kommunala bolag:

- Ekonomiskt resultat
- Måluppföljning i samband med delårs- och helårsbokslut
- Aktuella frågor

Regionstyrelsens sekreterare skickade inför träffarna ut styrelsens plan och rutin för uppsikt till presidierna för de nämnder, styrelser och förbund (samordningsförbund och kommunalförbund) som regionstyrelsens arbetsutskott skulle träffa.

Regionstyrelsens dokumentation av genomförd uppsikt

Regionstyrelsens arbetsutskott genomförde alla planerade uppsiktsträffar utom två där styrelsen istället tog del av skriftlig verksamhetsuppföljning.

Vid fyra tillfällen under år 2019 fick regionstyrelsen information om de uppsiktsträffar som styrelsens arbetsutskott genomförde. I regionstyrelsens protokoll fanns hänvisningar till olika beslutsunderlag. Av protokollen framgick inte vilka diarienummer beslutsunderlagen hade. Beslutsunderlagen fanns inte tillgängliga under uppsiktsärendena i diariet. Beslutsunderlag som protokollen hänvisade till var exempelvis delårsrapporter eller budgetunderlag. Styrelsen tog även del av protokollsutdrag från arbetsutskottets träffar. Se exempel nedan:

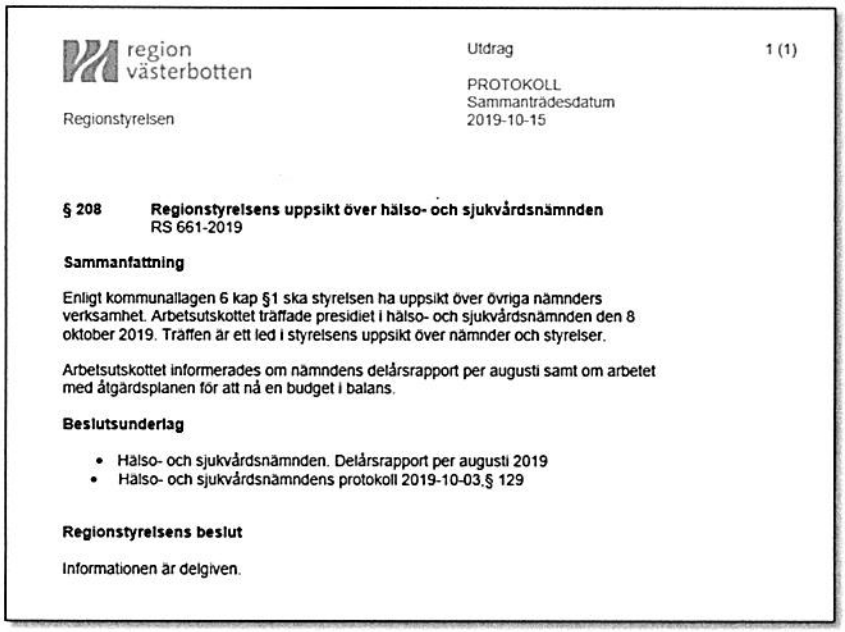

region västerbotten

Utdrag 1 (1)

PROTOKOLL
Sammanträdesdatum
2019-10-15

Regionstyrelsen

§ 208 Regionstyrelsens uppsikt över hälso- och sjukvårdsnämnden
RS 661-2019

Sammanfattning

Enligt kommunallagen 6 kap §1 ska styrelsen ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Arbetsutskottet träffade presidiet i hälso- och sjukvårdsnämnden den 8 oktober 2019. Träffen är ett led i styrelsens uppsikt över nämnder och styrelser.

Arbetsutskottet informerades om nämndens delårsrapport per augusti samt om arbetet med åtgärdsplanen för att nå en budget i balans.

Beslutsunderlag

- Hälso- och sjukvårdsnämnden. Delårsrapport per augusti 2019
- Hälso- och sjukvårdsnämndens protokoll 2019-10-03,§ 129

Regionstyrelsens beslut

Informationen är delgiven.

I exemplet ovan tog regionstyrelsen del av delårsrapport och protokollsutdrag från hälso- och sjukvårdsnämnden. Av protokollet framgår inte om styrelsen gjorde några analyser, bedömningar eller vidtog åtgärder med anledning av uppgifterna. Regionstyrelsen beslutade att informationen var delgiven.

Vår bedömning
Vår bedömning är att dokumentationen från regionstyrelsens uppsikt inte var tillräcklig. Dokumentationen var antingen för översiktlig (korta kommentarer i styrelsens protokoll) eller för detaljerad i form av nämndernas delårsrapporter med mera. I dokumentationen saknas analyser och bearbetade underlag för uppsikten. Av regionstyrelsens protokoll framgår heller inte vilka överväganden styrelsen gjorde eller vilka åtgärder styrelsen vidtog med anledning av nämndernas rapportering.

Regionstyrelsens uppsikt över nämndernas målstyrning

I revisorernas granskning av delårsrapporten per augusti 2019 (Gr 2/2019) framkom att regionstyrelsen inte hade kommenterat att det fanns metodmässiga svagheter i några av de övriga nämndernas delårsrapporter. Det handlade bland annat om att mål inte var mätbara eller att redovisningen inte var tydlig. För flera av nämnderna fanns svagheter i bedömningen av prognosen för måluppfyllelsen vid årets slut.

I samband med delårsrapporten rekommenderade revisorerna regionstyrelsen att ha bättre uppsikt över de underlag som övriga nämnder lämnade till regionstyrelsen och säkerställa att underlagen höll en tillräcklig kvalitet.

I sin årsredovisning redovisade styrelsen en samlad bild av måluppfyllelsen för fullmäktiges övergripande mål. Redovisningen byggde på information från nämndernas årsrapporter.

Styrelse och nämnd	Styrelsens/nämndens bedömning av målen		
	Uppfyllda	Delvis uppfyllda	Inte uppfyllda
Regionstyrelsen	1	4	2
Hälso- och sjukvårdsnämnden	1	3	3
Regionala utvecklingsnämnden	4	2	0
Folkhögskolestyrelsen	6	2	4
Patientnämnden	4	2	0
Kostnämnden i Lycksele	2	0	3
Måltidsnämnden i Skellefteå	2	0	0

Källa: Grundläggande granskning av årsredovisningen år 2019 (Gr 13/2019)

I revisionskontorets grundläggande granskningar för år 2019 framgick att det även i årsrapporterna fanns metodmässiga svagheter. Bland annat saknade regionala utvecklingsnämnden och patientnämnden mätbara mål. Det framgick också att redovisningen för regionala utvecklingsnämnden, patientnämnden och kostnämnden i Lycksele inte var tillräckligt utvecklad.

Vår bedömning
Vi anser att regionstyrelsen inte hade tillräcklig uppsikt över övriga nämnders målstyrning.

Styrelsens utvärdering av uppsikten år 2019

I februari 2020 utvärderade regionstyrelsen sin uppsikt för år 2019. Av utvärderingen framgick att regionstyrelsen till stor del genomfört uppsikten i enlighet med sin planering.

Vår bedömning
Vi instämmer i styrelsens bedömning att uppsiktsträffar till stor del blivit genomförda enligt plan. Det saknades dock dokumenterade analyser och uppgifter om hur styrelsen bedömde informationen som framkom i samband med uppsikten.

Styrelsens förstärkta uppsiktsplikt

När Region Västerbotten bildades år 2019 blev den nya regionen ägare av 18 kommunala bolag. Enligt fullmäktiges reglemente ska regionstyrelsen löpande ha uppsikt över verksamheten i de företag och stiftelser som regionen helt eller delvis äger eller annars har intresse i.

Regionala utvecklingsnämndens del i uppsiktsarbetet

Av fullmäktiges reglemente till regionala utvecklingsnämnden framgår följande:

"Nämnden ska säkerställa en systematisk och dokumenterad dialog, inom ramen för gällande bolagsordningar och ägardirektiv, med bolag som verkar inom nämndens ansvarsområde."

I oktober och december år 2019 genomförde regionala utvecklingsnämnden uppsiktsträffar med företrädare för ett flertal av regionens bolag. Inför träffarna skickade bolagen underlag till regionala utvecklingsnämnden. Underlagen bestod exempelvis av årsredovisningar från år 2018, verksamhetsplaner för år 2019, internkontrollplaner och intyg från styrelser om att verksamheter hade bedrivits i enlighet med de kommunala ändamålen och de kommunala befogenheterna.

I oktober 2019 och februari 2020 fick regionstyrelsen information från de uppsiktsträffar som var genomförda av regionala utvecklingsnämnden. Underlagen till regionstyrelsen bestod av protokollsutdrag från regionala utvecklingsnämndens uppsiktsträffar, presentationsmaterial från bolagen samt dokument i form av exempelvis årsredovisningar, verksamhetsplaner, internkontrollplaner och intyg om att verksamheter var genomförda inom de kommunala ändamålen med mera. I underlagen till regionstyrelsens behandling av uppsikten saknades analyserade sammanställningar av den omfattande dokumentation som bolagen hade rapporterat. Regionstyrelsen vidtog inga åtgärder med anledning av rapporteringen. Av styrelsens protokoll framgår att styrelsen beslutade att informationen var "delgiven".

Prövning av det kommunala ändamålet och de kommunala befogenheterna

Av reglementet framgår att styrelsen årligen, senast den 30 juni, ska pröva om verksamheten i de aktiebolag som regionen äger eller är delägare i bedrivits i enlighet med det fastställda kommunala ändamålet. Styrelsen ska också pröva om verksamheten utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Prövningen gäller föregående verksamhetsår. När arbetet med denna granskning avslutades i mitten av april 2020 hade regionstyrelsen ännu inte utvärderat om bolagen hade genomfört sina verksamheter i enlighet med de kommunala ändamålen och kommunala befogenheterna.

Vår bedömning

I 2018 års granskning rekommenderade revisorerna att styrelsens prövning av de kommunala bolagen skulle göras innan fullmäktige beslutade om årsredovisningen för regionen och direktiven till ägarombuden inför bolagsstämmorna. Denna rekommendation kvarstår.

Genom tydligare ägarstyrning kan bolagens ägare ställa krav på vad bolagen ska rapportera till sina ägare. Ett sådant krav skulle kunna vara att bolagen i samband med sina årsredovisningar utvärderar om verksamheten är genomförd i enlighet med fastställt kommunalt ändamål och inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Styrelsens uppsikt över att reglementet för intern kontroll följs

Fullmäktiges reglemente för intern kontroll

I juni 2019 beslutade regionfullmäktige om ett reviderat reglemente för intern kontroll. Reglementet tydliggör styrelsernas och nämndernas ansvar och roller i arbetet med intern kontroll (RS 699–2019). Av reglementet framgår att regionstyrelsen har ett övergripande ansvar att säkerställa att en god intern kontroll upprätthålls i Region Västerbotten. Ansvaret innebär enligt fullmäktige att regionstyrelsen ska:

- Utforma regionövergripande riktlinjer för tillämpning av regionfullmäktiges reglemente för intern kontroll
- Löpande eller minst en gång per år informera fullmäktige om styrelsernas och nämndernas internkontrollarbete.
- Utvärdera Region Västerbottens samlade system för internkontroll och besluta om förändringar om utvärderingen visar att det behövs.
- Vid behov föreslå regionfullmäktige revideringar av direktiv för intern kontroll.

Vidare framgår av reglementet att regionstyrelsens utvärdering av regionens samlade system för intern kontroll ska redovisas i samband med behandling av delårsrapport per augusti. Rapporten till fullmäktige ska innehålla uppgifter om:

- Utfall av uppföljning i nämnderna och styrelserna samt vidtagna åtgärder i nämnderna och styrelserna med anledning av uppföljningen.
- Regionstyrelsens bedömning av åtgärder för förbättring av regiongemensamma riktlinjer för intern kontroll
- Övrig information som bedöms vara av betydelse för utvärdering av Region Västerbottens samlade system för intern kontroll.

Styrelserna och nämnderna har det yttersta ansvaret att säkerställa god intern kontroll inom sina respektive verksamheter. Ansvaret innebär enligt fullmäktige att styrelserna och nämnderna ska:

- Besluta om anpassade riktlinjer för arbetet med intern kontroll.
- Varje år besluta om en plan för intern kontroll.
- Styra och löpande följa upp sitt system för intern kontroll. Resultatet av uppföljningen ska rapporteras löpande eller minst en gång per år i samband med årsrapporten till regionstyrelsen.

Kravet på rapportering till fullmäktige har ändrats

En genomgång av reglementet visar att revideringen framförallt handlar om regionstyrelsens rapportering till fullmäktige. I tidigare reglemente ställde fullmäktige krav på att styrelsen skulle rapportera resultatet av styrelsernas och nämndernas internkontrollarbete minst två gånger per år. Av reglementet beslutat av fullmäktige i juni 2019 framgår att styrelsen ska rapportera resultatet minst en gång per år. Fullmäktige beslutade även att styrelsens utvärdering av det samlade systemet för intern kontroll skulle genomföras i samband med delårsrapporten per augusti. Enligt tidigare reglemente skulle utvärderingen genomföras i samband med årsredovisningen.

Regionstyrelsens beslutade riktlinjer

I oktober 2019 beslutade regionstyrelsen om riktlinjer för hur styrelser och nämnder skulle tillämpa fullmäktiges reglemente för intern kontroll (RS 1032–2019). Av riktlinjerna framgår bland annat vilka krav som regionstyrelsen ställer på sig själva, andra styrelser och nämnder, regiondirektör, förvaltningschefer samt verksamhetsansvariga chefer och medarbetare.

Regionstyrelsens krav på sig själva och övriga styrelser och nämnder:

- Genomföra riskanalys enligt beskriven modell i riktlinjerna.
- Besluta om en internkontrollplan. Planen ska bestå av riskanalys, kontrollaktiviteter och former för uppföljning.
- Löpande, eller minst en gång per år följa upp kontrollaktiviteterna i enlighet med internkontrollplanen.
- Löpande, eller minst i samband med årsrapporten rapportera resultatet från uppföljningen av internkontrollen till regionstyrelsen. Styrelserna och nämnderna ska bedöma den egna interna kontrollen inom sitt ansvarsområde.

Regionstyrelsens krav på regiondirektören:

- Ansvara för att arbetet med intern kontroll inom Region Västerbotten sker på ett enhetligt sätt.
- Med rimlig grad säkerställa att alla verksamheter följer riktlinjer för intern kontroll och att återrapportering sker när så inte är fallet.
- Årligen rapportera till styrelsen. Rapporteringen ska bestå av en bedömning och analys av Region Västerbottens samlade system för intern kontroll samt i förekommande fall föreslå åtgärder för förbättring. Brott eller allvarligare brister i den interna kontrollen ska omedelbart rapporteras till regionstyrelsen.

Regionstyrelsens krav på förvaltningscheferna:

- Ansvara för att det finns en organisation för en god intern kontroll inom förvaltningen.
- Årligen upprätta ett förslag till internkontrollplan.
- Ansvara för att uppföljningen av kontrollerna sker enligt regionstyrelsens anvisningar.

Vår bedömning
Det är positivt att regionstyrelsen föreslog att fullmäktige skulle besluta om revideringar i reglementet för intern kontroll. Styrelsen beslutade också om reviderade riktlinjer. Tidigare granskningar uppmärksammade att styrelsens riktlinjer inte överensstämde med fullmäktiges reglemente. Vår granskning år 2019 visar att styrdokumenten harmoniserar.

Regionstyrelsens rapportering till fullmäktige

Enligt fullmäktiges reglemente ska regionstyrelsen informera fullmäktige om styrelsernas och nämndernas internkontrollarbete. Regionstyrelsen rapporterade till fullmäktige om internkontrollen i samband med delårsrapporten per april 2019 och i årsredovisningen 2019. Vår granskning visar att styrelsens redovisning till fullmäktige var översiktlig.

Enligt delårsrapporten per april 2019 bedömde regionstyrelsen att det fanns metodmässiga brister i uppföljningen. Styrelsen kommenterade exempelvis att patientnämnden under året skulle utveckla sitt arbete med intern kontroll.

I årsredovisningen rapporterade styrelsen till fullmäktige att samtliga styrelser och nämnder hade beslutat om internkontrollplaner och att nämnderna följt upp kontrollerna i samband med delårs- och årsrapporterna. Styrelsen beskrev inte vad uppföljningarna hade visat eller om styrelserna och nämnderna vidtagit några åtgärder. Styrelsen hänvisade istället till rapporteringen från respektive styrelse eller nämnd.

Regionstyrelsens utvärdering av regionens samlade system för intern kontroll

Den 15 oktober 2019 godkände regionstyrelsen en utvärdering av regionens samlade system för intern kontroll. Rapporten utgick från styrelsernas och nämndernas rapportering om internkontrollarbetet till regionstyrelsen i samband med årsrapporterna 2018 samt delårsrapporterna per april och augusti 2019.

I rapporten redogjorde styrelsen för hur många kontroller som styrelserna och nämnderna hade följt upp och om styrelserna och nämnderna hade beslutat om åtgärder. I rapporten beskrevs också ett arbete som hade genomförts under

hösten 2018 för att utveckla arbetet att ta fram riskanalys och internkontrollplan för hälso- och sjukvårdsnämnden samt regionstyrelsen. Vidare framgick även att ett arbete hade genomförts för att se över styrdokumenten för intern kontroll.

Regionstyrelsen beslutade inte om några åtgärder utifrån utvärderingen. I årsredovisningen informerade styrelsen fullmäktige om att styrelsen årligen utvärderar regionens samlade system för intern kontroll. Styrelsen informerade inte fullmäktige om resultatet av utvärderingen. Däremot framgick att regionstyrelsen hade beslutat om övergripande riktlinjer samt att varje styrelse och nämnd hade beslutat om anpassade riktlinjer.

Regionstyrelsens och nämndernas följsamhet till fullmäktiges reglemente

Fullmäktiges krav på regionstyrelsens internkontrollarbete framgår av fullmäktiges reglemente för intern kontroll. Ett sådant krav är att regionstyrelsen löpande eller minst en gång per år ska informera fullmäktige om styrelsens och nämndernas internkontrollarbete.

I delårsrapporten per april 2019 informerade styrelsen fullmäktige om sin egen och hälso- och sjukvårdsnämndens arbete med intern kontroll. I årsredovisningen informerade styrelsen fullmäktige om att styrelserna och nämnderna arbetade med intern kontroll. I årsredovisningen gjorde styrelsen inte någon helhetsbedömning av internkontrollen. Det framgick inte heller om några allvarliga brister identifierats och om regionstyrelsen eller någon annan styrelse eller nämnd hade vidtagit åtgärder. Underlaget till vår bedömning av hur styrelsen följt fullmäktiges reglemente för intern kontroll finns i bilaga 3.

I tabellen nedan redovisas en sammanställning av våra bedömningar i de grundläggande granskningarna av styrelsernas och nämndernas följsamhet till fullmäktiges reglemente och regionstyrelsens riktlinjer för intern kontroll. För mer information se respektive grundläggande granskning för år 2019.

Kontrollfråga	RS	HSN	RUN	Folkhögskolestyrelsen	Patientnämnden
Har nämnden beslutat om anpassade riktlinjer för arbetet med intern kontroll?	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Har nämnden säkerställt att det finns dokumenterade riskbedömningar?	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Har nämnden beslutat om en internkontrollplan?	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Har nämnden säkerställt att internkontrollplanen är ändamålsenlig? (Med ändamålsenlig avser vi i detta fall om formella krav på planen är uppfyllda i enlighet med fullmäktiges reglemente.)	Ja[1)]	Ja[1)]	Nej	Nej	Nej
Har nämnden följt upp arbetet med intern kontroll?	Ja	Ja	Ja	Ja	Delvis
Har nämnden säkerställt att kontroller i internkontrollplanen är genomförda med tillräcklig kvalitet?	Delvis	Delvis	Nej	Nej	Nej
Har nämnden bedömt resultatet av uppföljningen av intern kontroll?	Ja	Ja	Ja	-[2)]	Ja
Har nämnden beslutat om tillräckliga åtgärder i händelse av att den interna kontrollen visat på brister?	Nej	Nej	Nej	-[3)]	-[4)]
Har nämnden i samband med årsrapporten rapporterat resultatet från uppföljningen av den interna kontrollen till regionstyrelsen?	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja

Källa: Grundläggande granskningar av styrelser och nämnder år 2019

1) De formella kraven i fullmäktiges reglemente uppfylldes. För några av kontrollerna var det dock otydligt hur kontrollerna skulle genomföras.
2) Det är svårt att utifrån styrelsens redovisning av genomförda kontroller avgöra vilka bedömningar styrelsen gjort. Styrelsen gör själv bedömningen att det egna systemet för intern kontroll inte uppfyller alla krav.
3) Går inte att bedöma utifrån styrelsens redovisning.
4) I sin uppföljning uppgav patientnämnden att den interna kontrollen inte hade visat på några brister. Nämnden vidtog inga åtgärder.

Vår bedömning

Av revisorernas grundläggande granskningar för år 2019 framgår att styrelser och nämnder metodmässigt behövde utveckla arbetet med den interna kontrollen. Vi anser att regionstyrelsen för år 2019 inte i tillräcklig grad uppmärksammade dessa brister.

Uppföljning av 2018 års rekommendationer

Vi har följt upp rekommendationerna i 2018 års granskning (Gr 13/2018, se bilaga 2). Uppföljningen visar att styrelsen till viss del vidtog åtgärder. Bland annat hade styrelsen säkerställt att riktlinjerna för intern kontroll överensstämde med fullmäktiges reglemente. Däremot kvarstod flera av iakttagelserna från föregående års granskning. Vi bedömer att regionstyrelsen inte hade tillräcklig uppsikt över att kontrollerna i övriga nämnders internkontrollplaner blev genomförda och återrapporterade med tillräcklig kvalitet.

4. Svar på revisionsfrågor

Vår samlade bedömning är att regionstyrelsen inte hade en tillräcklig uppsikt år 2019.

Revisionsfråga	*Bedömning*	*Kommentar*
Utvärderade regionstyrelsens sin uppsikt för år 2018 innan styrelsen beslutade om en ny uppsiktsplan för år 2019?	NEJ	Utvärderingen av uppsikten år 2018 gjordes först i maj år 2019, flera månader efter beslut om uppsiktsplan för år 2019.
Beslutade regionstyrelsen om en uppsiktsplan för år 2019?	JA	2019-02-05, § 27
Hade uppsiktsplanen utvecklats jämfört med år 2018?	NEJ	Uppsiktsplanen utvecklades inte mellan år 2018 och år 2019.
Genomförde regionstyrelsen sin uppsikt enligt planen för år 2019?	DELVIS	I februari 2020 utvärderade regionstyrelsen sin uppsikt för år 2019. Av utvärderingen framgick att regionstyrelsen till stor del genomfört uppsikten enligt plan. Vi instämmer i den bedömningen.
Har regionstyrelsen säkerställt att övriga styrelser och nämnder har mätbara mål?	NEJ	Några nämnder inte hade mätbara mål.
Har regionstyrelsen säkerställt att övriga styrelser och nämnder har följt upp sina mål?	NEJ	Några nämnder hade svårt att värdera sina resultat eftersom de saknade mätbara mål.
Går det med hjälp av styrelsens protokoll att verifiera om styrelsens uppsikt varit tillräcklig?	NEJ	Regionstyrelsens protokoll är inte tillräckligt utförliga för att man ska kunna bedöma om uppsikten varit tillräcklig. Det saknas sammanställningar och analyser. Dokumentationen är antingen för översiktligt eller för omfattande. Saknas också uppgifter om vilka åtgärder styrelsen vidtog med anledning av informationen.
Utvärderade regionstyrelsen sin uppsikt för år 2019?	JA	2020-02-05, § 13
Har regionstyrelsen genom sin förstärkta uppsikt av regionens kommunala bolag prövat om bolagen år 2019 bedrivit sina verksamheter i enlighet med fastställda kommunala ändamål och inom ramen för de kommunala befogenheterna?	NEJ	När denna granskning avslutades i mitten av april 2020 hade regionstyrelsen ännu inte prövat om bolagen år 2019 bedrivit sina verksamheter i enlighet med fastställda kommunala ändamål och inom ramen för de kommunala befogenheterna.
Har regionstyrelsen genom sin uppsikt säkerställt att regionens nämnder, följt fullmäktiges reglemente för intern kontroll?	NEJ	

Rekommendationer

Vi rekommenderar regionstyrelsen att fortsätta sitt arbete med att utveckla uppsikten. I detta ligger exempelvis att:

- Säkerställa att information vid uppsiktsträffar och annan skriftlig information blir bearbetad och analyserad i syfte att underlätta för styrelsens ledamöter att uppfylla sin uppsiktsplikt. Informationen till styrelsen år 2019 var i stora delar antingen för översiktlig eller för detaljerad i form av omfattande underlag.
- Senast i samband med regionstyrelsens beslut om årsredovisningen bör styrelsen utvärdera om bolagens verksamheter är genomförda i enlighet med de kommunala ändamålen och de kommunala befogenheterna. För att underlätta för regionstyrelsens utvärdering bör regionen ställa krav på att bolagen i deras årsredovisningar gör sådana utvärderingar.
- Utveckla uppsikten över övriga nämnders arbete med målstyrning och intern kontroll.

Umeå den 20 april 2020

Eva Moe
Certifierad kommunal revisor

Revisionskontoret
Region Västerbotten

Bilaga 1

Uppföljning av rekommendationerna om uppsikt i 2018 års granskning

Rekommendation	*Tillräckliga åtgärder*	*Vår granskning visar*
Utveckla kvaliteten och omfattningen av uppsikten. De aktiviteter styrelsen genomförde för år 2018 var för avgränsade och missade att uppmärksamma brister som fanns hos övriga nämnder, kommunala företag med flera.	Nej	Regionstyrelsens rutiner för uppsikten år 2019 var i princip identiska med rutinerna för år 2018. Dock var listan kompletterad med de bolag och organisationer som tillkommit efter regionbildningen.
Säkerställ att planerade uppsiktsträffar blir genomförda samt att dokumentation inför träffarna blir diarieförda.	Nej	Planerade uppsiktsträffar med styrelser och nämnder har blivit genomförda. Det saknades hänvisning till diarieförda bilagor i protokollen.
Säkerställ att rutinen följs vad gäller utvärdering av uppsikten inför beslut om ny årlig uppsiktsplan.	Ja	I februari 2020 utvärderade regionstyrelsen sin uppsikt för år 2019. Enligt utvärderingen genomförde regionstyrelsen till stor del uppsikten enligt antagen plan. När styrelsen beslutade om sin uppsiktsplan för år 2019 i februari år 2019 hade styrelsen ännu inte gjort någon utvärdering av sitt uppsiktsarbete år 2018.
Säkerställ att det årligen görs en prövning av om de kommunala aktiebolagens verksamheter varit förenliga med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramarna för de kommunala befogenheterna. Detta ska göras i god tid innan fullmäktige beslutar om årsredovisningen för regionen och direktiv till ägarombud inför bolagsstämmor.	Nej	I samband med att denna granskning avslutades i mitten av april år 2020 hade regionstyrelsen ännu inte gjort någon prövning av om de kommunala aktiebolagens verksamheter varit förenliga med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramarna för de kommunala befogenheterna.

Bilaga 2

Uppföljning av rekommendationer om intern kontroll i 2018 års granskning

Rekommendationer 2018 års granskning	Tillräckliga åtgärder	Vår kommentar
Har regionstyrelsen säkerställt att regionstyrelsens riktlinjer överensstämmer med fullmäktiges reglemente för intern kontroll?	Ja	
Har övriga nämnder beslutat om riskanalyser och internkontrollplaner?	Ja	
Framgår av övriga nämnders internkontrollplaner hur kontrollerna metodmässigt ska genomföras och rapporteras?	Nej	I varierad grad framgår av nämndernas internkontrollplaner hur kontrollerna metodmässigt ska genomföras. För några av nämnderna är det metodmässiga bristerna stora.
Har övriga nämnder säkerställt att kontrollerna i internkontrollplanerna blivit genomförda och återrapporterade med tillräcklig kvalitet?	Nej	
Har övriga nämnder vidtagit tillräckliga åtgärder om kontrollerna visat på avvikelser?	Nej	
Har övriga nämnder utvärderat sin interna kontroll?	Ja	Regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden har beslutat om en utvärdering av arbetet med sin interna kontroll. Övriga styrelser och nämnder har bedömt hur arbetet med sin interna kontroll har fungerat under året.
Har övriga nämnder om utvärderingen visat på brister vidtagit åtgärder i sitt arbete med den interna kontrollen?	Delvis	Några nämnder hade uppmärksammat brister i sitt arbete med intern kontroll. Enligt deras rapporteringar pågick utvecklingsarbete. Några nämnder hade inte identifierat brister i arbetet med intern kontroll.
Har RS rapporterat till fullmäktige i enlighet med reglementet för intern kontroll?	Ja	

Bilaga 3

Krav i fullmäktiges reglemente för intern kontroll

Kontroll	Bedömning	Vår kommentar
Har styrelsen beslutat om regionövergripande riktlinjer för intern kontroll?	Ja	2019-10-15, § 217
Har regionstyrelsen löpande eller minst en gång per år informerat fullmäktige om styrelsens och nämndernas internkontrollarbete?	Nej	I delårsrapporten per april informerade styrelsen fullmäktige om sin egen och hälso- och sjukvårdsnämndens arbete med intern kontroll. I årsredovisningen informerade styrelsen fullmäktige om att styrelserna och nämnderna arbetade med intern kontroll. Vi anser att rapporteringen inte är tillräcklig.
Har regionstyrelsen utvärderat Region Västerbottens samlade system för kontroll?	Ja	2019-10-15, § 224. Revisorernas grundläggande granskningarna år 2019 av styrelserna och nämnderna visade brister i arbetet med intern kontroll. Styrelsen har inte uppmärksammat dessa brister.
Har regionstyrelsen, om utvärderingen visat att förändringar behövs, beslutat om sådana?	Nej	Se kommentar ovan.
Har regionstyrelsen säkerställt att styrelser och nämnder beslutat om anpassade anvisningar?	Ja	
Har regionstyrelsen säkerställt att styrelser och nämnder har tagit fram dokumenterade riskanalyser?	Ja	
Har regionstyrelsen säkerställt att styrelser och nämnder beslutat om internkontrollplaner?	Ja	
Har regionstyrelsen säkerställt att styrelser och nämnder i sina internkontrollplaner beskriver vilka kontroller som ska genomföras, vem som ansvarar för kontrollerna och när uppföljning ska vara genomförd?	Nej	Flera av nämnderna behöver metodmässigt utveckla sina internkontrollplaner.
Har regionstyrelsen säkerställt att övriga styrelser och nämnder i samband med årsrapport rapporterat till styrelsen om arbetet med internkontroll.	Ja	